

[Predstavitev](#) | [Kje smo](#) | [Kontakt](#) | [Delovni čas](#) | [Novo-stripi](#) | [Novo-ostalo](#) | [Povpraševanje](#) | [Drobtinice](#) | [Galerija](#)

Drobtinice

30.04.2011

'Kljub dobri hrani v Sloveniji ni debelih ljudi'

Ljubljana, 30.04.2011, 11:37 | N.S.

Dobra hrana na vsakem koraku, sladoled vsepozd, alkohol po nizkih cenah, kljub temu pa v Sloveniji in na Hrvaškem ni debelih ljudi. Tako vsaj pravijo Američani, ki so o lepotah naše države pripravili duhovit strip.

Američani so skozi duhovit, a slikovit strip prikazali Slovenijo in Hrvaško kot čudoviti državi, ki se ju lahko obišče čez vse leto. Največ pozitivnih stvari so našli v nizkih cenah in naravnih lepotah, niso pa pozabili zapisati tudi dobronamernih kritik.

Strip se prične s pogovorom med dvema mladeničema. Eden izmed njiju se je pravkar vrnil z dopusta, ki ga je preživel v Sloveniji in na Hrvaškem, in prijatelju opisuje, zakaj bi vsi morali obiskati ti dve državi.

Navdušile so ga nizke cene, predvsem alkohola, ter čudoviti ljudje, ki so kljub dobri hrani in sladoledu na vsakem koraku vitki. Tam ni debelih ljudi, pravi. Prevzele so ga tudi naravne lepote in nedotaknjena narava, ki je Američanom še posebej čudovita.

Kljub vsem lepotam, ki jih premoreta državi, pa je slišati tudi kritike. Te so letale predvsem na stvari povezane s prevozom. Bencin je izjemno drag, javni prevozi pa so preprosto zanič.

Kljub nekaj kritikam pa večina stripa vsebuje pohvale, ki letijo na Slovenijo in Hrvaško.

Vir: <http://24ur.com/ekskluziv/zanimivosti/v-sloveniji-imajo-cudovite-stranische-skoljke.html>

Vir: <http://dustinland.com/archives/archives489.html>

29.04.2011

Matthias Lehmann: Besede so pred vsem, tudi pred podobami

Maša Ogrizek, kultura
pet, 29.04.2011, 16:02

Pogovor s striparjem Matthiasom Lehmannom avtorjem romana v stripu *Ezekielove solze*.

Matthias Lehmann, foto: Jakob K.

Francoski stripovski avtor **Matthias Lehmann** ustvarja v zamudni in težavni tehnički praskanke (scratchboard), zato daljše stripovske pripovedi nastajajo tudi po več let. »Temne« skrivnosti te zanimive tehnike, ki je nekakšen negativ risanja, je ob nedavnem obisku v Ljubljani delil tudi s skupinico domačih navdušencev na delavnicah v Kinu Šiška; tam je predstavil tudi svoj roman v stripu **Ezekielove solze**, ki je pred kratkim v prevodu **Andreja Tomšeta** izšel pri Stripburgerju/Forumu Ljubljana v **zbirki Ambasada Strip**.

Osrednja vsebinska poudarka knjige sta občutje izgube in (stran)poti umetniškega ustvarjanja, ki ju avtor v nelinearnem toku podaja na več pripovednih ravneh hkrati. Kompleksna, s pomeni nabita zgoda je namerno enigmatična: veliko ostaja neizrečenega, zato je treba brati med vrsticami oziroma sličicami. Lehmann se je med pogovorom zdel nekoliko zagoneten, predvsem pa inteligenčen, (črno)humoren in ne preveč gostobeseden. To ne preseneča, saj po eni strani verjame v primat besed, vendar se obenem zaveda pasti jezika.

V vašem romanu v stripu se od začetka prepletata dve zgodbi; prva pripoveduje o Bette, mladi ustvarjalki stripov, druga pa o nenavadnem gospodu Adelphiju, zapitem starejšem striparju, ki že osem let ustvarja svoje monumentalno delo. Bettina zgoda je bolj realistična, vsakdanja, Adelphijeva pa alegorična.

Zgoda o Adelphiju je na neki način simbolična; gre za ponazoritev depresije, ki pa je preobljkovana v nekaj drugega, zaradi česar ni realistična. Zgoda o Bette je bolj stvarna, ker govori o mojem sedanjem življenju, Adelphijeva pa pripoveduje o moji preteklosti, vendar ne na realističen način.

Lik Ezekiela je tako na primer personifikacija depresije.

Da, zato se nenehno joče in se oklepa posameznih likov.

Takšno personificiranje občutja, psihičnega stanja, bi bilo v romanu nekoliko nenavadno, v stripu pa zares deluje.

Mogoče je tudi v literaturi, vendar ni tako slikovito kot v stripu.

Kakšna literatura vam je blizu?

Nekdaj sem se zelo zanimal za ameriško književnost, sprva za kriminalne zgodbe, pozneje pa sem bral literaturo z 'juga' – Williama Faulknerja, Erskina Caldwellja ... Caldwell je izjemno zanimiv, ker je v njegovih zgodbah prisoten element grotesknosti; govori o resnih stvareh, toda z grotesknimi liki.

Bi lahko rekli, da je na ravnini zgodbe vaš roman v stripu predvsem zgodba o izgubi; ne le o izgubi ob smrti, ampak v splošnejšem pomenu?

Lik Bette izgubi starše, pa tudi stik z nekaterimi ljudmi, ki niso umrli. Vedno obstajajo stvari, ki se končajo. Na neki ravni strip govori o dejstvu, da je življenje sestavljenoto iz trenutkov, ki ne trajajo prav dolgo. Na koncu knjige Adelphi reče, da z vsako dobro stvarjo pridejo tudi

slabe. Ko opraviš neko stvar, se s tem konča določeno obdobje in začne novo. Posebej na področju umetnosti lahko posameznemu projektu posvečaš vso pozornost več let, in ko ga naposled končaš, nastopi praznina; nekaj ti manjka.

V knjigi nenehno »preklapljate« med sedanjostjo in preteklostjo.

V mojih zgodbah sedanjost in preteklost vedno tečeta vzporedno, dokler se v nekem trenutku nekaj ne zgodi in se križata. V tej knjigi je na primer v zgodbo vključen video o stripovskem umetniku Adelphiju, v katerem se pojavi lik Ezebla, ki ga je srečala tudi Bette, ko je bila mlajša. Njuni življenji sta se torej na neki točki dotaknili.

To prehajanje osrednjega priovednega toka v dokumentarni film o Adelphiju oziroma v Bettine dnevniške zapiske iz mladosti lahko interpretiramo tudi kot nezmožnost, da bi se z nekaterimi bolečimi stvarmi soočili neposredno.

To je pisateljski trik, ki obenem ponazarja nekatere psihološke mehanizme; določene stvari je treba interpretirati oziroma simbolizirati, ker se z njimi ne moremo soočiti. S tem so preoblikovane v simbol, ki pa se v romanu v stripu na neki točki zruši, in razkrije se resnica. Za simbolizacijo stvari je na neki način kriv tudi sam jezik. Jezik namreč obstaja, preden sploh imamo občutja. To je tudi razlog, da sem v strip vključil citat Jukia Mišime, ki pravi, da postanemo to, kar so nam ljudje govorili, da bomo postali. Mišima to pove s pomočjo metafore. Besede torej na neki način preoblikujejo vse v človekovem življenju.

Ali za podobe, vizualni jezik to ne velja?

Zdi se mi, da so besede pred vsem, tudi pred podobami. Sam vedno začnem s pisanjem, nato rišem. Jezik je prvoten. Ko razmišljamo o stvareh, razmišljamo v besedah...

... sanjam pa v podobah?

O tem se da razpravljati; Freud bi rekel, da se tudi sanje začnejo z besedami.

Adelphijeva zgodba se konča s tem, da konča svoj strip Ezebelove solze , ki ga je ustvarjal osem let. Na neki ravni tako strip priponuje o lastnem stvarjenju in o umetniškem ustvarjanju na sploh – o dvomih, socialni izoliranosti, težavah s služenjem denarja, o končnem občutku olajšanja in izpraznjenosti obenem...

To se nanaša predvsem na mojo prvo knjigo, za katero sem potreboval osem let, da sem jo končal. Seveda nisem delal vsak dan, pa vendarle... Šel sem skozi vse te faze. Postopoma se navadiš živeti z idejo knjige. Sprva je to nekaj dorega, a sčasoma postane – ker traja že tako dolgo – breme. Zares si jo želiš končati, ker je takva nadloga, vendar se tega obenem bojiš, ker se odpira vprašanje, kaj sledi. Potem uvidiš, da boš moral ponovno skozi vse to. Takšno je na neki način življenje. Vsakič ko nekaj končaš, moraš začeti znova. Druga možnost je, da umreš, kar pa ni povsem zadovoljiva rešitev (smeh).

Kako dolgo ste ustvariali Ezebelove solze ?

Kakšna tri leta, vendar nisem delal vsak dan. Bil sem len; prejel sem štipendijo, tako da sem imel denar in sem lahko počel, kar me je bilo volja.

Risanje stripov je zelo zamudno, po drugi strani pa je njihovo branje zelo 'ekonomično'.

To je tudi razlog, da jih raje berem, kot rišem (smeh). Matthias Lehmann Foto Matthias Lehmann: Ezebelove solze, odlomek iz stripa DELO_5X_

Vir: <http://www.delo.si/kultura/knjizevni-listi/matthias-lehmann-besede-so-pred-vsem-tudi-pred-podobami.html>

29.04.2011

Mesec francoskega stripa: Mona Lisa kot nekakšna pasja Madona

Vojko Urbančič, kultura
pet, 29.04.2011, 13:15

Prejšnji teden se je izpel Mesec francoskega stripa pod krovno taktirko Francoskega inštituta Charlesa Nodierja.

Nicolas de Crécy, foto: Mavric Pivk Delo

Tokrat so se devete umetnosti, večinoma v partnerskem Kinu Šiška, lotili precej širše, festivalsko, tudi s koncertom, ki je deveto umetnost postavil na rockovski oder. »BD« ali daljše »bande dessinée«, kot mu pravijo, za Francijo ostaja pomembno izvozno blago in tudi njegov začasen izvoz v Slovenijo ni razočaral.

Uvod se je pripeljal 25. marca, na sam materinski dan, ob prisotnosti vsekakor častitljivo materinske institucije na področju umetnostnih muzejev, krovnega pariškega Louvra. Louvre in strip? Da, tudi v njem se ne ogibajo globalnim trendom vstopanja alternativ v programe muzejev starih mojstrov, v katerih so za preži za novim ciljnem občinstvom. Pravzaprav so v njem leta 2005 začeli z nečim, kar so v tukajšnji Narodni galeriji z odlično publikacijo Vsaka slika ima svojo zgodbo –albumom stripovskih vizualizacij ozadja izbranih slik iz tamkajšnjih zbirki izpod tuša **Matjaža Schmidta** – postorili že dve sezoni poprej. A kajpak v širšem obsegu. V navezi z založbo Futuropolis so k svojemu programu pripustili peterico uveljavljenih stripovskih avtorjev in jih naložili kreacijo albumov na temo Louvra.

Strip v Louvru

Rezultat četverice s frankofonskega območja – **Nicolasa de Crécyja, Yslaira, Marc-Antoinea Mathieuja** in **Erica Libergeja** – ter Japonca **Hirohikoja Araki**ja je ob albumih tudi popotniška razstava, ki se je po nizu že uresničenih gostovanj po Franciji in drugod, priložnostno opremljena z naslovom **Strip v Louvru, Louvre v Šiški**, za dobra dva tedna ustavila v Kinu Šiška. Razstava stripovskih tabel po standardih Louvra je bila vsekakor zanimiva. Dostopne so bile v neobičajno zatemnjenu ambientu, kot bi šlo za sila občutljive, krhke in stoletja stare risbe ali ilustrirane kodekse, marketinško zasnovan uvod v celoto pa so predstavljale kar stripovske metamorfoze preslavne **Mone Lize** na plakatih, ki so bile prav tako sad truda vpleteneih stripovarov.

De Crécy, doma zelo čaščeni risar stripa, je pri svoji, denimo, ohranil znameniti **Leonardov sfumato**, vendar ji je v naročje mirno potisnil futuristični hibrid med pujsom ter psom ter tako iz nje naredili nekakšno pasjo Madono. Hitro je spomnila na tukajšnjo sila znamenito afero iz nekega drugega tisočletja, ko si je enega sosesalcev v svoja nedrja položila tukajšnja **brezjanska Madona** – na naslovni albuma zasedbe **Strelnikoff** –, kar je naposled, po srditih reakcijah, odličen epilog našlo tudi v kratkem stripu **Afera v podganji vasi Iztoka Sitarja**.

Strip je za odkup premjad

De Crécy, ki je bil v Šiški osrednji gost odprtja, je v svojem albumu **Période glaciaire** (Ledeni doba) sicer Louvre gladko okoval v led. Postavil ga je v prihodnjik, v čas, ko aktualne civilizacije in Evropo pač ne bo več, ekipa tedanjih znanstvenikov pa si bo, ko ga bo po naključju odkrila, belila modre glave, čemu je služil. Recimo nekako tako kot futuristični arheologi **Marka Kovačiča** pri njegovi civilizaciji Plastosov... Če si de Crécyja pobral, kakšno je bilo razmerje med avtorji in Louvrom, če so, skratka, v muzeju njihove stripovske table nemara tudi odkupili, kar bi predstavljal sploh prvi prodor stripa v tamkajšnje stalne zbirke, je odkimal. To je bil klasičen založniški projekt, v okviru katerega pridobi založnik le založniške pravice, originali pa ostanejo avtorjem. Louvrova konstanta, da ne odkupuje umetnin, mlajših od letnice 1848, je še aktualna...

Narisan rock koncert

Druga etapa **Meseca francoskega stripa**, Narisan rock koncert, je prav tako zasedla Kino Šiška, namreč risarsko-rockovski dvoboje med francoskim risarskim dvojem **Dupuy & Berberian**, dobitnikom velike nagrade Angoulême (prizorišča osrednjega francoskega stripovskega festivala) izpred treh let, in znoki **Rodolpha Burgerja**, za tem sinhronim prepletom štiriročne risbe, glasu in kitare je na istem prizorišču javni krst doživel še slovenski prevod albuma Ezezielove solze **Matthiasa Lehmann**a. Ta francoski mojster praskanke, težavne stripovske tehnike, ki med drugim ustvarja tudi ilustracije za francosko časnika *Liberation* in *Le Monde*. Je sicer znan predvsem po zajetnem albumu *L'Etouffeur de la RN115*, ki mu je, preden ga je leta 2000 izdal pri založbi Actes Sud, vzel kar osem let. Tokrat aktualne Ezezielove solze, ki jih je pri istem založniku izdal predlani, so, preložene v slovenščino, pristale v Stripburgerjevi mednarodni zbirki Ambasada Strip.

Tomaž Lavrič je kot mleko

V sodelovanju z inštitutom se je za prevod štirih izbranih epizod **Dekalog** (Decalogue) odločil tudi **Sandi Buh** (www.stripi.si), in sicer uvodnih štirih delov, ki so jih po scenarijih Francka Girouda izrisali Béhé, De Vita, Charles in TBC. Gre za prevod odmevne izdaje na francoskem stripovskem trgu, ki ji pripisujejo veliko izvrnosti pri uporabi scenarističnih in struktturnih možnosti stripa (gre za serijo desetih sicer neodvisnih priповedi, ki so povezane s knjigo Nahlik, delom z desetimi zapovedmi...).

Giroud in Béhé, avtorja prvega dela Rokopis, sta Ljubljano obiskala in se predstavila v družbi osrednjega slovenskega striparpa, čigar delo bi lahko nekako primerjali s tukajšnjo nacionalno pičačo – dobrim mlekom... Doma ga je veliko, surove presežke izvozimo, nakar se kdaj vrne domov v obliki tega ali onega okusnega fruhtcvergeja. Tako je tudi pri opusu Tomaža Lavriča, ki, kot znano, v Franciji že dolgo objavlja pod

psevdonimom TBC, pri slovenskih izdajah njegovih stripov znesek za avtorske pravice treba pogosto poravnati pri francoskih založnikih. Za Dekalog je izrisal četrti del, Prisego.

Vir: <http://www.delo.si/kultura/razstave/mesec-francoskega-strip-a-mona-lisa-kot-nekak-na-pasja-madona.html>

28.04.2011

Čenča

april 2011

Vir: http://www.dnevnik.si/nedeljski_dnevnik/klub/cenca

26.04.2011

Distopična manga, ki je napovedala Fukušimo

Japonsko umetnico je spodbudila katastrofa v Černobilu
26. april 2011 ob 11:15
Tokio - MMC RTV SLO

Japoncem, ki so v svoji popkulturi izsanjali že vse mogoče nosilce apokalipse, od Godzille pa do Mothre, si ni treba izmišljati alegorije za Fukušimo - obstaja namreč že več kot 20 let.

Več kot dvajset let star strip manga, ki človeštvo svari pred nevarnostmi jedrske energije, je, odkar je bil malo po katastrofi v reaktorjih Fukušime objavljen na spletu, dobil na tisoče novih bralcev. Srhljivo prerokbo je na papir prelila Rjoko Jamagiši: njena manga **Faeton** je leta 1988 nastala pod vtisom katastrofe v Černobilu dve leti predtem.

Človeštvo kot vihrični Heliosov sin

Naslov ni naključje: Faeton je bil v grški mitologiji ošabni, nepremišljeni sin boga Helija, ki je s svojim neodgovornim obnašanjem skoraj povzročil uničenje Zemlje. Ko je vozil očetov sončni voz in so mu konji ušli v vajeti, je moral Zevs situacijo rešiti tako, da je mladeniča pokončal s strelo. Alegorija je jasna: manga prikaže človeštvo kot nadute mulce, ki mislijo, da lahko nadzorujejo jedrsko energijo, obenem pa razloži, kako jedrska energija nastaja, kje stojijo najpomembnejši japonski reaktorji in kakšne posledice bi za deželo imela nesreča.

Potem ko se je marca začelo ugibati o razsežnosti nesreče v Fukušimi, je napol pozabljeni strip naenkrat postal vroča tematika, zato ga je založba Ushio na avtorično pobudo objavila na spletu. 70.000 izvodov črno-bele knjižice, kolikor so jih prodali ob izidu, se ne more primerjati z njenim zdajšnjim dometom: 200.000 klikov na spletu (in številka še vedno bliskovito narašča).

Scenarij, na katerega se ne moreš zares pripraviti

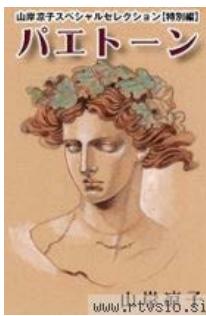
In čeprav je Jamagišjeva sama svarila pred jedrsko katastrofo, pravi, da je bila tudi sama šokirana, ko se je res zgodila. Odzvala se je tako kot verjetno večina Japoncev: "Čeprav sem vedela, da se to lahko zgodi, nisem zares računala na to, da se bo. Ko sem izvedela, kaj se dogaja, me je zagrabilo panika," je povedala za španski El País.

Leta 1947 rojena striparka ima sicer tudi strategijo za japonsko energetsko politiko: "Jedrske reaktorje bi morali zapreti in jih postopoma nadomestiti s sončno, hidravlično in geotermično energijo."

Ana Jurc

Rjoko Jamagiši: 'Svarilo mojega stripa ni niti najmanj zaledlo. To me je neskončno razžalostilo.' Foto: Ushio

Yamagishijeva je ena najbolj znanih japonskih avtoric mang. na njen slog je vplivala umetnost art nouveauja, velikokrat pa poseže tudi po motivih klasičnega baleta, ki ga je plesala v mladih letih. Foto: Ushio

Vir: <http://www.rtvslo.si/kultura/knjige/distopicna-manga-ki-je-napovedala-fokusimo/256211>

26.04.2011

Seksi umetnost: Erotične stripe lahko kupimo tudi pri nas

Ljubljana, 25.04.2011, 07:02 | Izabela M.

Erotični stripi so stripi, namenjeni odraslim, saj imajo eksplisitno seksualno vsebino. Najdete jih tudi na slovenskih prodajnih policah.

Kaj so stripi za odrasle?

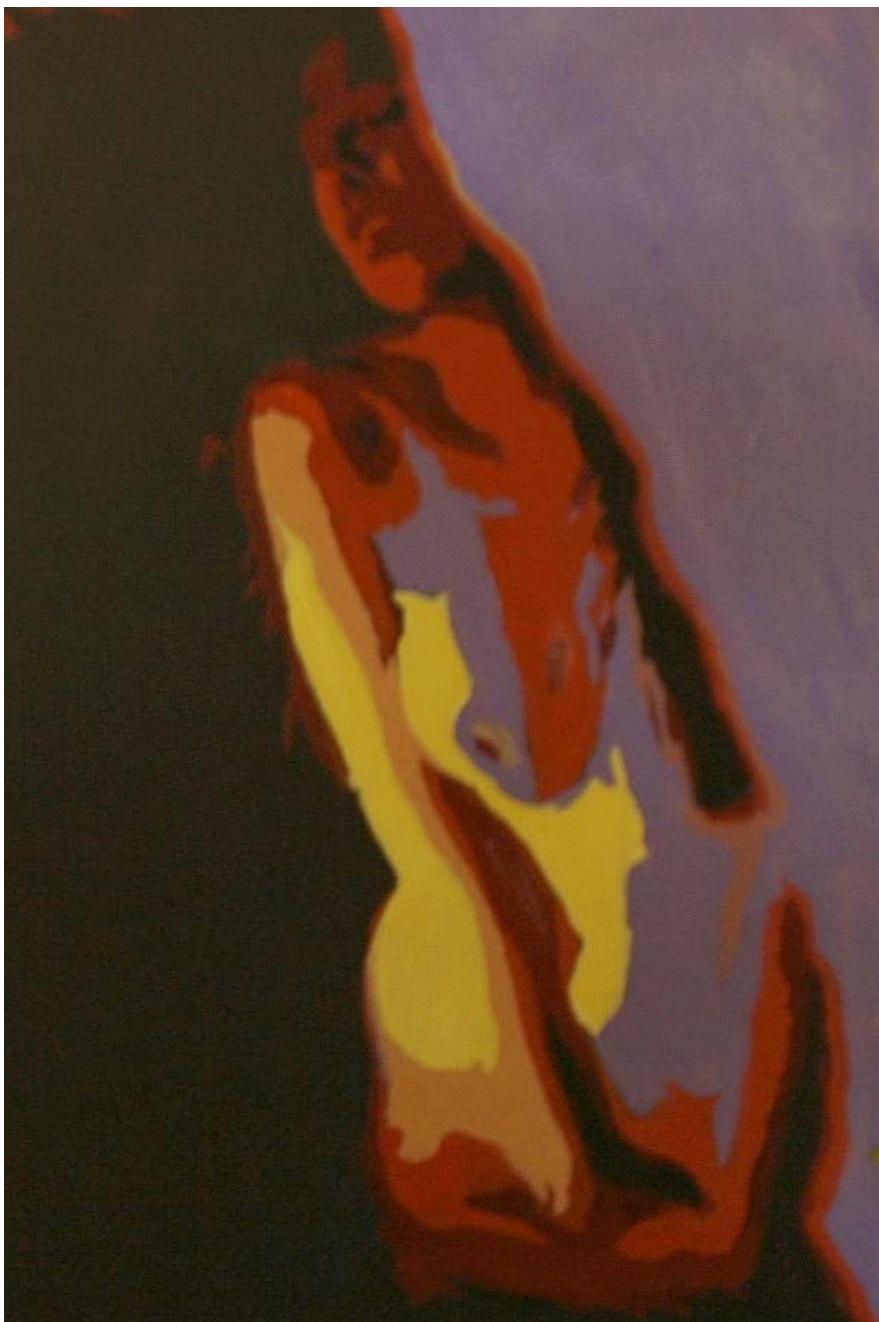
Erotični stripi spadajo v žanr tako imenovanih odraslih stripov, ki vsebujejo grozen, profan, nemoralen ali eksplisitno pornografski material in so čisto nasprotje stripov za otroke. V preteklosti se je izraz "odrasli stripi" nanašal večinoma na tiste z eksplisitno seksualno vsebino, najti pa jih je bilo možno v kakem zakotnem kotičku prodajalni ali trafičke. Odrasli stripi so zelo pogosti v Zahodni Evropi in na Japonskem, kjer jih tudi skorajda obravnavajo kot del mainstream kulture. Erotični stripi, ki jih občasno poimenujejo tudi porno stripi, segajo v zgodovino celo do leta 1920, vsebovali pa so surov in velikokrat rasističen material. Zgodbe so se pogosto vrtele okoli seksualnih eskapad, v katerih je nastopal kak znan lik iz risanke, politike ali Hollywooda. Na voljo so bili predvsem na črnem trgu, saj so bile te nezaslišane črno-bele žepne knjižice prepovedane.

Erotični stripi so v preteklosti sprožali debate, ali gre za umetnost ali za pornografijo.

"Porno stripi"

Skozi čas je napredovala tudi drznost stripov in seksualnost je postajala vedno bolj pogumna ter vedno bolj eksplisitna. Provokativnim črno-belim "tijuana biblijam" so sledile sličice "pin up" deklet, nato je v svet stripov vstopil tudi šokantni bondage iz 50. let, prostor za nagajive risane sličice pa se je našel tudi v nadaljnjih desetletjih. Še posebej konec 60-ih, 70-a ter 80-a so bila cvetoča obdobja za odrasle stripe z eksplisitno seksualno vsebino. Takšni stripi so razdelili javnost, saj so se kresala mnenja o tem, kaj je umetnost ozziroma zabava in kaj je že pornografija. Dandanes so porno stripi na voljo tudi na internetu, kjer pa cenzura skorajda ne obstaja.

Omejitev je domišljija. (Foto: Reuters)

Erotični stripí Erica Stantoná

Stripí **Erica Stantoná** so še v umetnikovem času doživeli velik uspeh. Z delom je začel pod okriljem znamenitega fotografa Irvinga Klawá, ki velja za pionirja bondage ter fetiš fotografij, njegov najbolj znani model pa je bila **Bettie Page**. Stanton je postal zelo znan zaradi svojega stripovskega lika **Blunder Broad**, ki je bila nekakšna parodija na **Wonder Woman**. Blunder Broad je v svojih misijah neuspešna in je neizogibno prisiljena v seks ter lezbične odnose s svojimi sovražniki in sovražnicami. Kar je bil za Supermana kriptonit, je za Blunder Broad kunitingus.

Stanton je zaslovel tudi zaradi svojih dominantnih ženskih likov. Primer zanje je njegovo delo *Princkazons*, v katerem ženske po svetu postajajo večje ter močnejše od moških, zraste pa jim celo penis, kar izkoristijo v namen poniževanja ter spolne zlorabe moških. Stanton se v svojih stripih velikokrat dotika tematike dominacije in podrejenosti ter fetišev. Nekaj podobnega kot Princkazons je tudi strip *The Dominant Wives and Other Stories*, kjer se fatalne dominantne ženske prelevijo v gospodarice z biči ter lisicami in si moške vzamejo za seksualne sužnje. Jasno, gre za parodijo in obenem iskren poklon emancipirani spolnosti. Statonova dela so tako priljubljena, da nekateri govorijo celo o stantonmaniji, najdete pa jih tudi na slovenskih prodajnih policah.

Blunder Broad spodeli pri vsaki misiji.

Eric Stanton pogosto uporablja dominantne ženske like. (Foto: Reuters)

Vir: <http://24ur.com/ekskluziv/erotika/seksi-umetnost-eroticne-stripe-lahko-kupimo-tudi-pri-nas.html>

26.04.2011

Na današnji dan

25. april 2011 ob 00:00
Ljubljana - MMC RTV SLO

1927 se je rodil francoski risar stripov Albert Uderzo.

Vir: <http://www.rtvslo.si/kultura/na-danasjni-dan/25-april-slovo-renesacneg-a-uomo-universale-albertija/143985>

24.04.2011

Dylan Dog : Dead of Night - Official Trailer [HD]

<http://www.youtube.com/watch?v=cCeLla02iy0>

24.04.2011

SiOL.net|Kultura|Novice

petek 22.04.2011, 14:59

Dekalog tudi v slovenščini

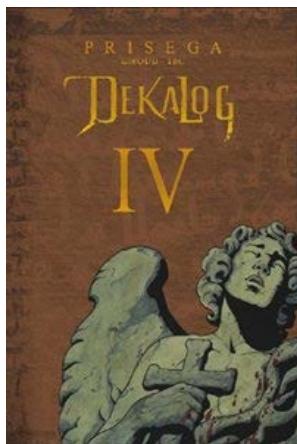
Včeraj je bila v Strip.art.nici Buch predstavitev slovenskega prevoda prvih štirih delov uspešnega francoskega stripovskega serijala Dekalog. Četrти del je nariral **Tomaž Lavrič**.

Ena najbolj priljubljenih in najbolj prodajanih stripovskih serij v Franciji je dočakala še svojo slovensko različico, ki jo je prevedel **Miha Šorl**. Dekalog (Le Decalogue) je serija v desetih delih, ki se dotika zgodovinskih, filozofskih in verskih tem. Scenarist serije je **Franck Giroud**, četrti del pa je nariral slovenski stripovski velikan Tomaž Lavrič, znan tudi pod imenom TBC, s katerim smo se pogovarjali o pravkar izdanem prevodu.

Dekalog je nekakšen kompromis med epizodno in enkratno izdajo stripa. Deset delov namreč lahko beremo v zaporedju izhajanja, obratno ali naključno. Vsak del je namreč neodvisna celota, ki pa je na svoj način povezana z motivom Nahika, knjige, ki vsebuje nekaj, čemur bi lahko rekli deset zapovedi.

Serijal je v Franciji izhajal med letoma 2001 in 2003, v času, ko je Lavrič v Franciji že izdal nekaj svojih stripov pri francoski založbi Glenat, njegov album Bosanske bašni, ki je izšel tudi v francoščini, pa je bil že nekajkrat nagrajen. "Scenarist celotnega Dekaloga Frank Giroud je tako že poznal moje delo in ko je iskal avtorje za posamezne zgodbe te sage, sem se mu zdel pravi izbor – delno tudi zato, ker moj del Dekaloga govori o času in prostoru, ki mi je blizu, namreč o dogajanju neposredno po koncu druge svetovne vojne na področju Balkana, Slovenije, Avstrije in Vatikana."

4. del Dekaloga, ki ga je narisal
Tomaž Lavrič

"Ko sem bil na festivalu v Angoulemu, smo se prvič srečali in dogovorili za sodelovanje. Potem pa je komunikacija potekala večinoma prek interneta, saj so bili ustvarjalci serijala poleg mene in nekaj Francozov tudi iz Belgije, Italije, Španije," nam je srečanje s francoskimi ustvarjalci opisal Lavrič, ki ga pri nas poznamo predvsem kot avtorja lika Diareja, ki ga tedensko srečujemo v tedniku Mladina, lani pa je razstavljal tudi v ljubljanski Moderni galeriji.

"Dekalog je vsebinsko klasičen frankofonski serijal, precejšnja novost pa je bil po zasnovi: en scenarist in deset risarjev, ki ustvarjajo bolj ali manj istočasno deset delov zgodbe, kar pomeni poleg vizualne raznolikosti tudi precejšnjo prednost za založnika, ki je lahko objavljaj posamezne dele v mnogo hitrejšem, mesečnem ritmu. Sicer je bil standard izhajanja en album na leto, saj običajni tandem scenarista in risarja hitrejšega tempa ne zmore. No, poleg tega je vredno omeniti, da je postal Dekalog v Franciji velika uspešnica, do zdaj so prodali kak poldruži milijon izvodov, kar so tudi za Francijo velike številke. Preveden je bil tudi v veliko evropskih jezikov."

In zakaj je slovenska izdaja tega serijala tako pomembna? "Predstavlja prvo tako obsežno stripovsko delo, prevedeno v slovenščino. To je še en dokaz, da domača stripovska scena kljub večnim znanim oviram raste in se razvija. Posebej gre pri tem pohvaliti izdajatelja Sandija Buha, sicer tudi lastnika edine specializirane stripovske trgovine pri nas, ki se je ob sodelovanju s Francoskim inštitutom hrabro podal v takšen tehnično, organizacijsko in finančno zahteven projekt. Jaz pa sem seveda lahko samo vesel, da lahko svoja dela končno predstavim tudi domačemu občinstvu."

Na vprašanje, kako se počuti ob izdaji slovenskega prevoda, pa je dodal: "Vzhičen sem, takisto ginjen ino primerno zanosno presunjen."

Deja Crnovič

Foto: Reuters, stripi.si

Vir: http://www.siol.net/kultura/novice/2011/04/dekalog_tudi_v_slovenscini.aspx

---

24.04.2011

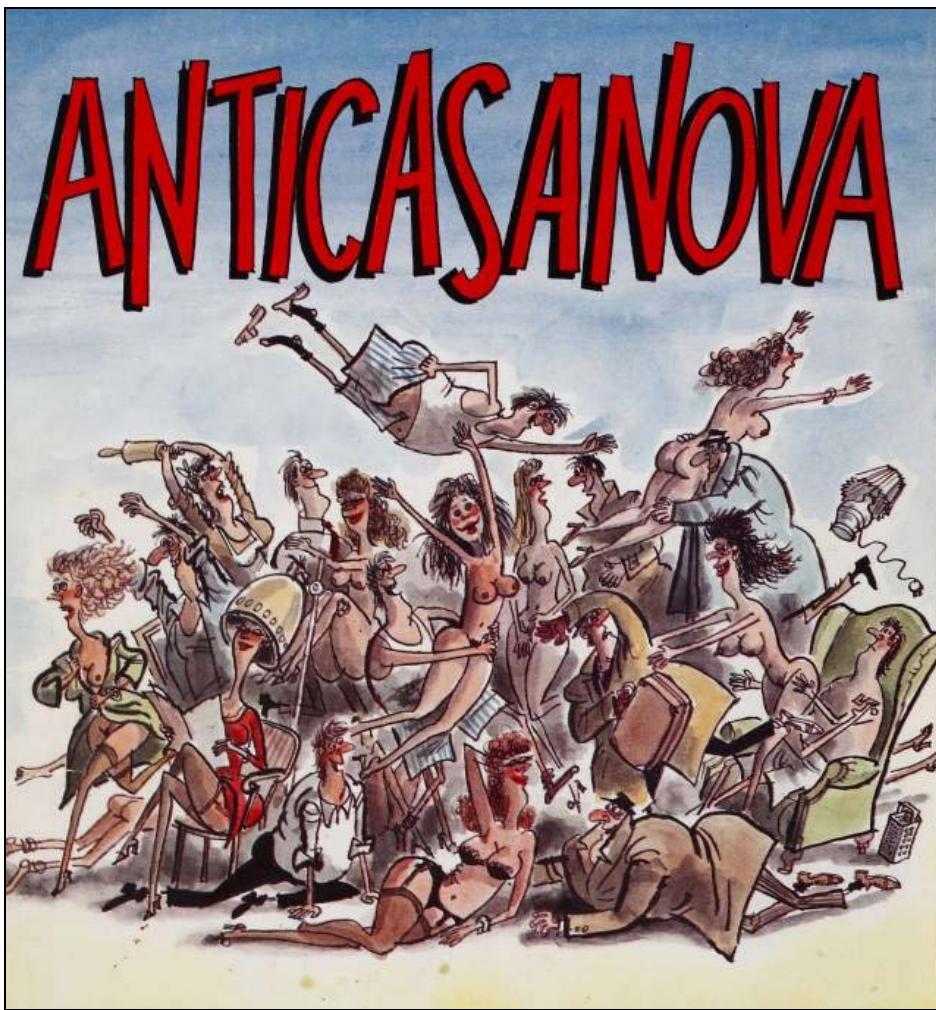
Oto Reisinger - Mestna knjižnica Ljubljana in Strip.art.nica Buch

Razstavo Ota Reisingerja si lahko ogledate v Knjižnici Otona Župančiča do 4. maja, od 5. maja bo preseljena v Knjižnico Prežihov Voranc, kjer bo na ogled do 20. maja 2011.

Vsi originali, razen stripa, so naprodaj.

Informacije na 041 681 646.

Vabljeni!

23.04.2011

Na današnji dan

22. april 2011 ob 00:35
MMC RTV SLO

1946 je v časniku Fukuniči Šimbun začel izhajati priljubljeni japonski komični strip Saze san.

Vir: <http://www.rtvslo.si/kultura/na-danasjni-dan/22-april-rodil-se-je-avtor-lolite/143915>

22.04.2011

Diareja

Vir: <http://www.mladina.si/>

22.04.2011

Čenča

april 2011

Vir: http://www.dnevnik.si/nedeljski_dnevnik/klub/canca

19.04.2011

Oto Reisinger

18.04.2011

Oto Reisinger - Janko in Metka

18.04.2011

Zagrebaški Slovenci

Zagrebaški Slovenci je knjiga petindvajsetih portretnih intervjujev z najuglednejšimi osebnostmi kulturnega, znanstvenega, umetniškega, gospodarskega in športnega življenja, ki jih je avtorica objavljala v Večeru med letoma 2005 in 2007. Kot pravi v uvodu, "razkrivajo prepletost obeha narodov in kultur in kažejo na neustavljivo moč stikov med Hrvaško in Slovenijo, predvsem pa na vpliv obeh kultur, hrvaške in slovenske, ter oplajanje med njima. Gre za celo plejado znanih in zanimivih ljudi, ki so izrazito zaznamovali zadnja desetletja svoje lokalno, nacionalno, pa tudi širše okolje."

Knjiga je izšla tudi v hrvaškem jeziku in doživelva velik odmev tako na Hrvaškem kot v Sloveniji.

Odlomek iz knjige:

Oto Reisinger
Karikaturist

Hruščov se je pritožil Titu zaradi mojih Stalinovih brkov

Vsaki dan tri desetletja v Vjesniku njegov Pero, satirično utelešenje zagrebškega malega purgarja v obdobju samoupravnega realsocializma

Oto Reisinger je gotovo največje ime nekdanje jugoslovanske karikature, kasnejne hrvaške, pa tudi slovenske. Po poreklu je namreč Slovenec. Njegove karikature so objavljali tuji časopisi, nemški Quick, nizozemska Panorama, švicarski Nebelsplatzer, angleški Punch. Objavil je več knjig karikatur Amor amor ..., Feine Leute, gute Reise, Fünf Ringe, Schöne Gesellschaft, Rat i mir, Pero. Razstavljal je v Amsterdamu, Zagrebu, Londonu, Dortmundu, Ankari, delal v ZDA, Kanadi, Avstraliji. Je eden redkih karikaturistov, ki je povzročil mednarodni protest na ravnini državnikov; sovjetski predsednik Hruščov se je pritožil pri Titu zaradi Reisingerjevega smešenja stalinizma v eni od karikatur. Vsi omembe vredni evropski Who is who vsebujejo geslo oto Reisinger. Poznavalci pravijo, da je risarsko veščino povzdignil v verodostojno umetnost.

Vzhodna Slovenija – Prekmurje in Prlekija – je nekakšna zibelka mojstrov karikature in "devete umetnosti" – stripa: v dvajsetih letih prejšnjega stoletja so se tam rodili kar trije – Miki Muster, Jules Radilovič in Oto Reisinger.

Njegovo uradno ime je Oton Anton Reisinger. Rojen je v Rankovcih pri Murski Soboti 1927. leta. Je kot mnogi odlični karikaturisti diplomirani arhitekt Osemnajstleten je začel objavljati v Studentskem listu in bil stalni sodelavec humorističnega tednika Kerempuh med leti 1946 in 1950. Sledilo je več kot pol stoletja karikatur v Vjesniku. Pero je bil trideset let njegov glani lik, nekakšen risani Krležev Petrica Kerempuh, slehernik, satirično utelešenje zagrebškega malega "purgarja" v obdobju samoupravnega realsocializma. Reisinger je delal tudi scenografije filmov, kostumografije (Cesta, dolga leto dni v petdesetih letih), stripe, jumbo plakate sredi osemdesetih let – za British Telecom. Leta 2000 je v Ankari med 1500 karikaturisti iz vsega sveta dobil tretjo nagrado.

Oče je bil inženir in umetni obrtnik. V haloškem Zavrču je med drugim izdeloval orgle, bili so premožni lastniki nepremičnin. Reisingerji so prišli v Zavrč pred več sto leti.

"Moj ded je 1907., ob anekciji Bosne, tam kupil neke gozdove, moj oče pa je v Sarajevu hodil v šolo. Živelj so v Zavidovičih, kjer je ded zgradil veliko hišo. Po drugi svetovni vojni je bil tam industrijski kombinat Krivaja. Moj sin je prek nekega prijatelja zvedel, da je v Zavidovičih ena znamenita hiša, ki se imenuje »reisingerica«. To je bila tista dedova hiša. Moj oče je 1914. maturiral in odšel v vojsko, ded je že prej umrl, babica, po rodu Madžarka, pa je pobrala otroke in odšla na Madžarsko. Hiša je ostala tam, moj oče jo je kar pustil."

1946. leta je z nekaj kolegi šel v Ljubljano na fakulteto za arhitekturo. A razmere so bile strahotne, štirje smo skupaj stanovali in prihajali in odhajali skozi okno, ker nismo bili prijavljeni. Po letu dni sem odšel nazaj v Zagreb.

Trideset let vsak dan ustvariti aktualno karikaturo za dnevnik je nepojmljiv podvig. Delali ste menda doma.

Stari ljudje na tržnici me še vedno nagovarjajo. Vsakdo si je kaj zapomnil iz Pera. Delal sem doma, nobene potrebe ni bilo, da bi odhajal v pisarno. Največ sem pošiljal po faksu, predtem pa je kurir prihajal k nam domov. Včasih cel mesec nisem bil v redakciji Vjestnika. Ženo Klaro in sina Štefeka sem dodal Peru, ker je bila tu in tam politična situacija malo zapletena, pa si je bilo treba izmisliti otroka in ženo. Če si dal kaj družbenokritičnega v usta otroku, si lahko kaj »prišvercal«. Vedno mi je šlo za malega človeka, za slehernika in vsakdanje probleme. Skozi svoje delo sem si priboril nekako avtonomijo. Vse moje je nekako šlo skozi, kot nekakšna »zajebancija« je bilo sprejemano s strani oblasti.

Izbobil sem si od samega začetka poseben status, čeprav sem imel svojo mizo v redakciji. Nihče mi ni sugeriral pri tem.

Seveda sem spremjal vse dogajanje, in imel dokaj močno avtocenzuro. Natančno sem pogruntal, do kod smem, da bo šlo skozi. Res pa je licentia poetica malce večja pri karikaturistu kot komentatorju.

Včasih nisi mogel urednika kar odpustiti, zdaj se uredniki menjavajo kot srajce. Od 1990. do danes je bilo deset glavnih urednikov na Vjesniku. Še vedno po malem delam za Nedeljski Vjesnik pa za RRIF, revijo za računovodstvo, revijo in finance, ki predstavlja zame povsem neznanou tematiko, imajo dostojne honorarje, edino nimam rad barvne karikature, pa jo moram delati.

Danes se pri nas karikatura doživlja kot izpolnjevanje praznin v časopisih, v Angliji pa so karikaturisti dobivali plemiške nazive, kot recimo Cummings. V Oxfordu obstaja katedra, kjer se predava karikatura, z estetskega, sociološkega, političnega vidika. Od 18. stoletja se v Angliji razvija.

Če bi primerjali odnos do karikature pred desetletjem in danes v hrvaških medijih – se je zelo spremenil? Iz večne časnikov je karikatura izpuhela, pa je bilo od nekdaj na Hrvaškem ogromno odličnih karikaturistov.

Danes časopisne karikature na Hrvaškem ni več. Vsi štirje zagrebški dnevni Jutarnji, Vjesnik, Večernji in 24, noben ne goji karikature, razen nedeljske številke Vjesnika. Zdaj se jim bolj izplača reklama. Tudi tehničnih urednikov ni več pri časopisih, danes so to dizajnerji, ki razporejajo nekakšne fotografije in reklame. V društvu karikaturistov je kakih 150 članov, med njimi je veliko zelo talentiranih mladih ljudi, ki pa nimajo kje objavljati. Karikature pošiljajo na mednarodne natečaje, dobivajo ugledne nagrade, a nihče jih ne objavlja doma.

Položaj v Angliji je povsem drugačen. Vsak list, ki da kaj nase, na svojo tehnost, ima svojega karikaturista, prav tako je v Švici, Nemčiji, Franciji. Morda bo karikatura pri nas celo izumrla. Angleži imajo karikature v parlamentu, v vseh uradih, v Scotland Yardu, Reutersu. Karikatura je silno popularna, podobno kot akvarel. Pri nas pa vsi norijo samo za olji. Akvarel je pri nas samo papir, pa če bi ga naslikal Leonardo da Vinci, ne bi nikogar ganil. V bistvu smo primitivno okolje. Vjesnik, ki je po moje edini resnejši list v Zagrebu, pa ima mizerno naklado za naše razmere. Slovenija ima desetkratno višje naklade tovrstnih časnikov. Banalizacija »big brotherjev« in »red carpet« glamurja je na pohodu. Danes so junaki vseh časopisov neke neznatne manekenčice, neke šivilje in frizerji, stilistke in vizualisti, modni kreatorji.

Časi so torej godni za karikaturo, zdaj bi morala biti zlata era te zvrsti, karikature pa skorajda ni?

Za Vjesnik sem ravno narusal enega Pera: mladega človeka z nogami na mizi, sendvičem in kokakolo, Perova opazka pa je: »Ta je sigurno bil na specializaciji v Big brotherju«. Ko gledate te reality šove, ta parazitski način življenja mladih ljudi, je človek zaskrbljen. Vsi mislimo, da je ustvarjanje humorja nekaj najlažjega na svetu. Kot da je lahke žanre lahko delati. A mnogo teže je človeka nasmejati kot razjokati. Edino Angleži znajo delati prave komedije. Filmske komedije zadnjega pol stoletja je mogoče prešteti na prste.

Ste eden redkih karikaturistov, ki je povzročil mednarodni protest na državniški ravni: sovjetski predsednik Hruščov se je pritožil pri Titu zaradi vašega smešenja stalinizma v eni od karikatur.

Vjesnik u srijedu (VUS) je bil prepovedan zaradi moje karikature o stalinizmu in Stalinovih brkih. Hruščev je interveniral pri Titu, a VUS je bil že davno razprodan, ko je prišla tista prepoved. Od vsega skupaj ni bilo nič. Bila je samo dobra reklama.

Vaše karikature so redko »Brez besed«. Ko tekste dopisujete k risbi, ki je reisingerjevsko ostra, malo nervozna, imate pred očmi preprostega bralca?

Nikoli nisem imel večjih težav z besedami. Edino ko sem risal strip Štefeka, v nadaljevanjih, sem moral sina vsako jutri poslati v kiosk, da je kupil »Plavi Vjesnik«, da sem znal nadaljevati za naslednji dan. Problem danes je, da je karikaturistu malo teže, ker ljudje ne poznajo dovolj – recimo – antične mitologije. Europa je kot polboginja jahala na biku in v karikaturi je dober motiv, a danes moram napisati nanjo Europa, ker malokdo še pozna grško mitologijo do te mere. Celo s Pozejdom in Scilo in Karibdo so težave. Seveda to siromaši in oža manevrski prostor karikaturistu.

O avtorju:

Melita Forstnerič Hajnšek

Rodila se je v Ljubljani 17. 4. 1959 in obiskovala Osnovno olo Franca Rozmana Staneta v Mariboru. Leta 1977 je z odliko končala Gimnazijo Miloa Zidarka v Mariboru, danačno Drugo gimnazijo. Diplomirala je na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani (1983) iz francoskega jezika in knjičnosti pod A in slovenskega jezika in knjičnosti pod B (1980). Bila je profesorica slovenčine na Srednji zdravstveni oli Juga Polak v Mariboru, in sicer eno leto (1983), potem lektorica v Časopisno-zalonikem podjetju Večer. Od leta je 1985 novinarka in urednica kulturne redakcije, eno leto (2006–2007), in urednica Večerove priloge V soboto. Sodelovala je z revijo Teleks, sobotno prilogo Dela, bila sourednica revije za kulturo Dialogi. Področja njenega urnalističnega dela so: kulturni fenomeni, kulturna politika, diaspora, emigracija, zamejstvo. Leta 2000 je v soavtorstvu s Francetom Forstneričem ob 50. obletnici Zalobe Obzorja izdala monografsko knjigo Joe Koar humanist in zalonik, leta 2007 izide dvojezična knjiga Zagrebski Slovenci 2005–2007/Zagrebački Slovenci 2005.–2007. Izdajatelj in pobudnik hrvake izdaje je Svet slovenske nacionalne manjine mesta Zagreba. Za knjigo je lani prejela plaketo Mestne občine Maribor za prispevek h kulturi in čezmejnemu sodelovanju.

Dela:

- 2000 - Jože Košar - humanist in založnik (soavtorstvo s Francetom Forstneričem)
- 2007 - Zagrebski Slovenci/Zagrebački Slovenci

Vir: <http://www.ruslica.si/v2/default.asp?kaj=1&id=131>

17.04.2011

Novice.Dnevnik.si Tiskane izdaje/Dnevnik

pogovor Matthias Lehmann francoski stripovski avtor

Stične točke glasbe in stripa

Pop/Kultura - sobota, 16.04.2011 Tekst: Špela Standeker

Ljubljana - Ni prav veliko stripovskih ustvarjalcev, ki bi bili pripravljeni tvegati čas in energijo za ustvarjanje grafičnih romanov v zamudni in težavni tehniki praskanke (scratchboard), kljub temu pa obstaja peščica avtorjev, ki dotedno tehniko s pridom in tudi uspešno uporablajo.

Med mojstre praskanke v sodobnem stripu prav gotovo spada znani francoski avtor Matthias Lehmann, čigar stripe zaznamujejo inovativen avtorski pristop, detajirana risba in dinamično kadriranje, kar ustreza njegovim vsebinsko večplastnim in pripovedno kompleksnim zgodbam. (Foto: Luka Cjuha)

Med mojstre praskanke v sodobnem stripu prav gotovo sodi francoski avtor Matthias Lehmann (rojen leta 1978), čigar stripe zaznamujejo inovativen avtorski pristop, detajirana risba in dinamično kadriranje, kar ustreza njegovim vsebinsko večplastnim in pripovedno kompleksnim zgodbam.

Lehmann riše ilustracije za francoska časnika *Liberation* in *Le Monde*, stripovske zgodbe pa objavlja v mednarodnih stripovskih antologijah, kot so *Hôpital Brut*, *Lapin*, *Comix 2000*, *Dirty Stories*, *Zone 5300* in seveda *Stripburger*. Ob tem se ukvarja tudi z glasbo in pod pseudonimom Plague Henry ustvarja godbo, ki črpa predvsem iz bluegrass in folk izročila. Sam zase pravi, da bi bilo pretenciozno, če bi se označil za glasbenika. "Lahko pa bi rekel, da sem stripovski avtor, ki se v povsem amaterski maniri ukvarja tudi z glasbo."

Prvo vprašanje se ponuja kar samo od sebe - zakaj tehnika praskanke?

Najprej me je tehnika praskanke pritegnila zato, ker sem lahko z njo dosegel podoben učinek kot z lesorezom, in ko sem prvič poskusil ustvariti krašči strip v tehniki praskanke, se mi je to zdelo kot neke vrste razodetje. V nasprotju z drugimi tehnikami se mi zdi praskanca dosti bolj grafično zadovoljiva, saj lahko z njo dosežem večjo detajiranost in boljši kontrast risbe. Na začetku se mi je sicer zdelo, da ta tehnika ne bo najbolj primerna za daljše stripe, ko pa sem odkril "virtuoze" praskanke, kot so Thomas Ott, Marc Caro in Scott Gillis, sem ugotovil, da je mogoče z njo ustvariti tudi daljše stripovske zgodbe oziroma stripovske albume.

Stalnica v vaših stripih, skoraj neke vrste zaščitni znak, pa je tudi glasba oziroma številne reference na glasbo, kar morda ne preseneča, saj se tudi sami ukvarjate z glasbo. V kolikšni meri oziroma kako glasba vpliva na vaše ustvarjanje stripov in obratno?

Nasplošno sicer ne bi mogel reči, da glasba vpliva na stripe ali obratno, vsekakor pa vidim skupne točke ali bolje rečeno vzporednice med obema. Podobno kot v glasbi - predvsem v zvrsteh, kot so folk, blues in ragtime - je tudi v stripu pomemben ritem, ki se ga ustvari in spreminja s postavljivijo strani, z zaporedjem sličic, s kadriranjem, z načinom pisanja teksta oziroma dialoga in tako dalje. Kljub temu ne bi reklo, da ima glasba kak poseben vpliv na moje stripovsko delo, razlog pa je najverjetnejne v tem, da je moj pristop h glasbi - v nasprotju s pristopom k stripu - povsem neprofesionalen, se pravi amaterski. Kadar igram glasbo, so stripi oziroma moje "zaresno" delo, če lahko tako rečem, zadnja stvar, na katero hočem misliti.

Zakaj se torej po vašem mnenju tako številni stripovski avtorji posvečajo glasbi?

Res je kar precej stripovskih avtorjev, ki ustvarjajo glasbo, eden takih je na primer Jeffrey Lewis, ali pa se z glasbo ukvarjajo kot kritiki in poznavalci, med njimi na primer Harvey Pekar, Chris Ware in Robert Crumb. Kot sem že omenil, imata strip in glasba določene skupne točke, ob tem pa gre pri ukvarjanju z glasbo - vsaj po mojem mnenju - tudi za zelo "moško" stvar; zbiranje plošč, ustvarjanje seznamov, kot so "top ten", in tako dalje so stvari, ki jih moški radi in obsedeno počnemo. Morda pa je eden od razlogov tudi prikrita in nemogoča želja, da bi bili tudi sami glasbeniki, dobro poznani in dobro plačani seveda (smeh).

Ste morda kdaj razmišljali, da bi za svoje stripovske albume posneli soundtrack in ga, tako kot je to naredil Jeffrey Lewis, prodajali skupaj s stripovskim albumom?

Ne, mislim, da ne. Kot sem že omenil, raje vidim, da sta ti dve aktivnosti ločeni, saj se vsake lotevam in v njej uživam na drugačen način.

Kaj je navdihnilo album Ezekielove solze in predvsem glavno junakinjo Bette Lord, ki se je pred tem pojavila tudi v nekaterih vaših krajših stripih?

Bette Lord se je najprej pojavila v kratkih zgodbah, ki sem jih ustvaril pred skoraj desetimi leti, nato se je pojavila v stripu, ki sem ga naredil za stripovsko zbirko Sekira v medu - Honey Talks, vseskozi pa se mi je zdelo, da bi si zaslužila povsem svojo zgodbo, podano v albumske formatu. To se pogosto dogaja z mojimi liki - rodijo se v kratkih zgodbah, nekateri od njih nato za zmeraj izginejo, drugi pa mi ne dajo miru in se motajo po moji glavi, dokler ne najdem zgodbe ali formata, ki jim najbolj ustreza. Tisto, zaradi česar nekateri ostanejo, drugi pa ne, je precej neubesedljivo, je "tisto nekaj", kar mi ne da miru - in to je imela oziroma še vedno ima tudi Bette Lord.

Kar pa se tiče za album Ezekielove solze kot celoto, je bil glavni vir navdihna prav gotovo strip Grandma's painting, ki sem ga ustvaril za že omenjeno zbirko Sekira v medu - Honey Talks. Prav zaradi tega sem zelo zadovoljen, da je album zdaj preveden tudi v slovenščino, saj brez Stripburgerja in Sekire v medu sploh ne bi bilo tega albuma.

Nekateri deli albuma Ezekielove solze se zdijo precej osebni, celo intimni. V kolikšni meri gre v njem za avtobiografsko zgodbo?

Po mojem mnenju se fikcija in avtobiografija do neke mere vedno prepletata in tudi v tem primeru je tako. Lik stripovskega ustvarjalca, ki ga v albumu spremljamo skozi dokumentarni film, je delno avtobiografski, saj sem tudi sam nekaj časa živel v podobnem kraju, tudi jaz sem imel mačko in tako kot on sem tudi jaz en sam album ustvarjal osem mučnih let (smeh). Kljub temu pa je lik Bette - ne glede na to, da gre za žensko protagonistko - precej bolj avtobiografski oziroma se lahko z njim dosti bolj poistovetim. Bette je skozi kratke zgodbe na neki način zrasla v moj alter ego, na katerega sem lahko nadel elemente svoje lastne zgodbe. Prav zato se mi je zdela Bette najbolj primerna za glavno junakinjo tako intimne zgodbe, kot so Ezekielove solze.

Še preden ste se lotili ustvarjanja tega albuma ste dejali, da bi radi poskusili ustvariti "celoten grafični roman brez predhodnih skic". Vam je to morda z Ezekielovimi solzami uspelo?

Na žalost ne (smeh). Zelo rad bi ustvaril celoten album na tak način, a se bojim, da tega enostavno nisem sposoben. Poznam ljudi, ki so sposobni ustvariti album popolnoma brez skic, zdi se, kot da bi improvizirali, in vse se jim izteče brez težav. Jaz sam pa moram napraviti številne skice, osnutke in tako dalje.

Album ima precej kompleksno zgradbo, različne zgodbe se prepletajo, kar najbrž pojasni številne osnutke in skice. Kakšen je bil razvoj tega albuma?

Težko bi opisal njegov natančen razvoj, saj nimam neke stalne, utečene prakse - vsak album zahteva drugačen pristop in to me vedno znova spravlja v obup. Tako tudi ne morem razložiti, zakaj se mi je takrat zdelo nujno združiti in preplesti tako različne zgodbe, vem samo, da sem to enostavno moral narediti. To je seveda vključevalo precej pisanja, predelav, skiciranja in tako dalje. Tisto, kar mi je vzelo največ časa in energije, pa je bilo oblikovanje posameznih strani, kar je - vsaj po mojem mnenju - bistvo stripovskega ustvarjanja.

V vaših prejšnjih stripih je bilo vedno precej referenc na brazilsko kulturo, tokrat pa ste se temu popolnoma izognili. Ali ste na ta način zavestno želeli ustvariti bolj "francoski" strip, ali pa je bil razlog kje drugje?

Moja mati je Brazilka, oče pa Francoz, in čeprav smo bili vsi otroci rojeni v Franciji, se je mati vedno trudila, da smo rasli z brazilsko kulturo. Tako je ta postala del nas in kasneje sem tudi sam posvetil kar nekaj časa raziskovanju brazilske zgodovine in folklora. Ko sem se začel ukvarjati s stripom, sem zavestno pazil, da nisem dajal prednosti eni ali drugi kulturi, in kar nekaj časa sem porabil, da sem si priznal, da je v meni več "francoskega" kot pa "brazilskega". Album Ezekielove solze sem ustvarjal ravno v času, ko sem bil prvič v življenju bolj gotov o svoji lastni identiteti in tako sem si končno lahko priznal, da sem Francoz, rojen in odrasel v Franciji.

Vir: http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/dnevnik/1042438658

17.04.2011

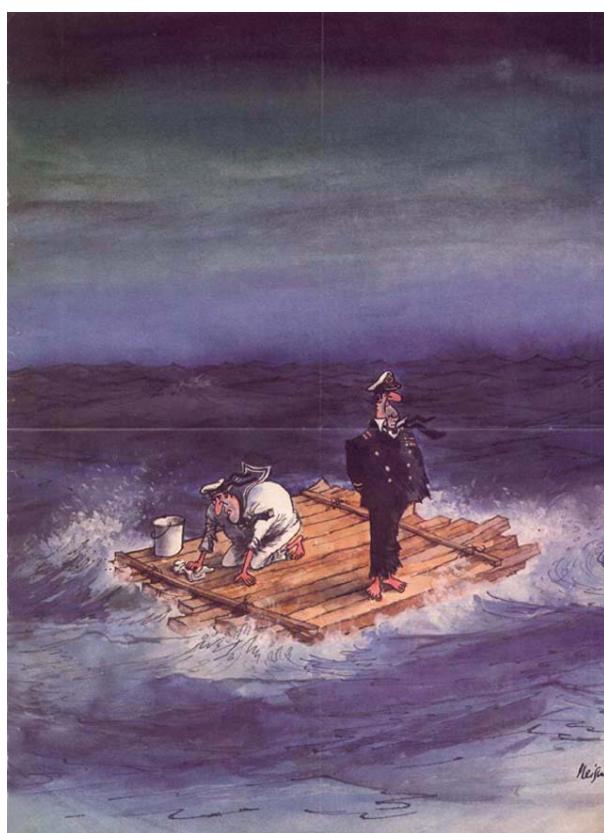
Oto Reisinger

15.04.2011

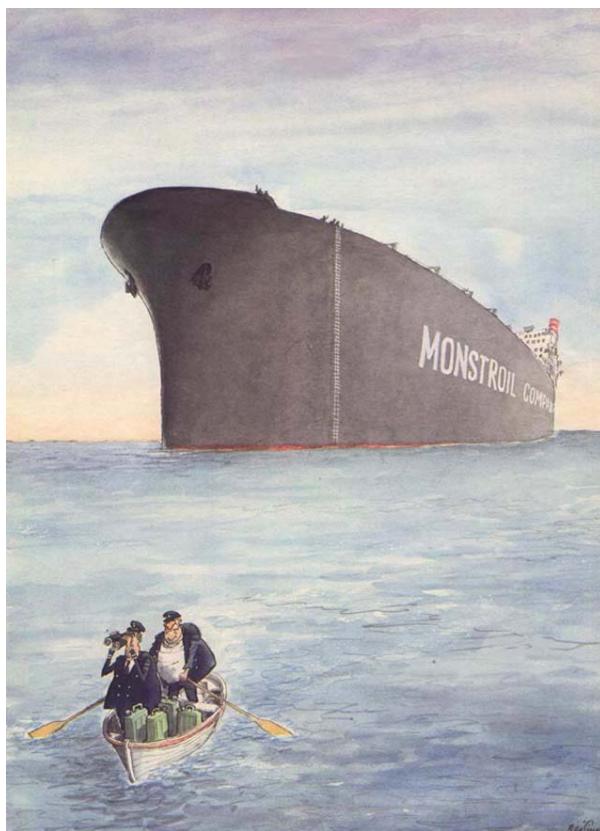
Oto Reisinger

14.04.2011

Oto Reisinger

14.04.2011

Diareja

Vir: <http://www.mladina.si/>

13.04.2011

Čenča

april 2011

Vir: http://www.dnevnik.si/nedeljski_dnevnik/klub/cenca

13.04.2011

Novice.Dnevnik.si Tiskane izdaje/Dnevnik

Stripi na meniju

Pop/Kultura - sreda, 13.04.2011 Tekst: Daša Cvjetičanin

Ljubljana - Pri reviji Stripburger (Forum Ljubljana), ki že vrsto let ponuja zanimiv in raznovrsten izbor zvenečih imen avtorskega stripa, in Društvo za oživljanje zgodbe 2 kolata, ki si prizadeva za ohranjanje vzgojno-izobraževalnih dejavnosti za odrasle in otroke (eden od kolutov, ki poganja društvo, je tudi mednarodni festival animiranega filma Animateka), so nedavno predstavili letošnje založniške načrte na področju stripa in nekaj aktualnih izdaj.

Protagonistka stripa Živa sem! Andreja Štularja je Živa Pesek, junaška, hitra, vesela in radovedna deklica, ki se lahko kosa z najbolj drznimi fanti in dobro ve, kako opraviti s pokvarjenci, lažnivci in podobnimi negativci.

Obogateni Stripburger

Stripburger bo tudi letos zalagal stripovske bralce z izdajami iz različnih zbirk in avtorji z mednarodnega območja, do konca leta pa se obeta bera devetih izdaj: v marcu sta izšla roman v stripu Nemirno morje Helene Klakočar in strip za otroke Živa sem! Andreja Štularja, poleg dveh rednih številk Stripburgerja - ki bosta poleg stripov obloženi tudi s svežo prilogom v obliku kratke ilustrirane zgodbe, recenzij, nadaljevanja Finžgarjeve kolumn Slovenska stripovska zamuda in intervjuja z avtorico stripa Nemirno morje Heleno Klakočar - pa bodo izšli še mini priročnik za izdelavo balonskega didžeriduja Igrisče Kaje Avberšek in Petra Kusa, strip album Ezekielove solze Matthiasa Lehmanna, Hribci Marjana Mančka in Protiarhitekt Domna Finžgarja ter stripovska antologija Mazzinijeve zgodbe v stripu.

Strip Nemirno morje Helene Klakočar je prvotno izšel v dveh knjigah - za prvi del, ki je z naslovom Passage en Douce izšel pri belgijski založbi Freon (1999), je avtorica leto kasneje na mednarodnem stripovskem festivalu v Angoulemu v Franciji prejela nagrado Alph-art za najboljšo knjigo tujega avtorja, drugi del z naslovom Nemirno more 2 pa je izšel pred dvema letoma pri beograjski založbi Fabrika knjiga. Tokratna izdaja (ki jo je v slovenščino iz srbskega jezika prevedla Tea Hvala) združuje obe knjigi.

V pričajočem stripu slovensko-hrvaške avtorice gre za avtobiografsko pripoved, skozi katero se luči zgodba o vsakdanu izseljencev, ki jih je od doma pregnala vojna: na družinskem jadranju po Jadranu je namreč leta 1991 prišlo do nepredvidenega zasuka, saj so se počitnice zaradi vojne v domači državi (nekdanji Jugoslaviji) iztekle drugače, kot so pričakovali; ne vedoč, kaj jih čaka, so dali prednost svobodi pred varnostjo, ki jo daje status begunca, kar lahko bralec spozna v drugem delu stripovske knjige med spremeljanjem njihovega življenja na Nizozemskem.

Štular po novem tudi za otroke

Andrej Štular, ki se sicer spogleduje tudi z drugimi umetniški izrazi (kiparstvo, fotografija, film...), znan pa je po izredno ekspresivni risbi, neobteženi z akademskimi zapovedmi, se je tokrat v okviru projekta Viva i Fumetti - Živel strip!, nagradnega stripovskega natečaja, namenjenega slovenskim in italijanskim avtorjem, za Stripburger lotil svojega prvega stripa za otroke Živa sem!. Glavna protagonistka Štularjevega stripa je Živa Pesek, junaška, hitra, vesela in radovedna deklica, ki se lahko kosa z najbolj drznimi fanti. Navdušena je, kadar sreča nove ljudi in brez težav komunicira z neznanimi bitji, saj dobro ve, kako opraviti s pokvarjenci, lažnivci in drugimi barabami.

Sicer pa je izumitelj Žive Pesek pri domači stripovski reviji objavil nekaj samostojnih albumov, kot sta Kompost in Lustri, sodeloval pa je še pri mnogih drugih projektih, kot so Honey Talks, Deveta soba in Greetings from Cartoonia, za katerega je narisal zemljevid stripovske dežele in ustvaril tridimenzionalne objekte predmetov, uporabljenih v stripih iz stripovskega vodnika po Striponiji.

Paleta tujih avtorjev

Če bodo strip Holmenkollen Mattija Hagelberga v roke raje prijeli nekoliko bolj izkušeni poznavalci stripov, pa je nova knjiga Kako nastane strip ("Making Comics") Scotta McClouda namenjena predvsem tistim, ki želijo svoje poznavanje stripovskih veščin še bolj poglobiti. Po izdaji svojih knjig si je McCloud pridobil status vrhunskega stripovskega teoretika, saj je njegova prva knjiga Understanding Comics (1993) postala klasična referenčno delo teorije stripovske umetnosti, pri tem pa izpodrinila Comics and Sequential Art McCloudovega idola Willa Eisnerja. "Čeprav je delo Kako nastane strip na prvi pogled videti kot priročnik, pa to ni," pravi prevajalka Maša Peče, "saj gre za zelo osebno izpoved avtorja", skozi načine, na katere stripovski umetniki z uporabo svojih veščin spreminjači zgodbe v stripovske strani, pa

McCloud opozarja na težave, na katere lahko ustvarjalci naletijo. Prevajalka dodaja, da je v knjigi nanizanih veliko misli in drobcev, ki lahko služijo kot konkretni primeri predavateljem ali pa v razmislek bralcem oziroma ustvarjalcem stripov.

Do konca leta bo torej še pestro, Stripburger pa se je s prevodom stripa *Ezekielove solze* izpod praskala Matthiasa Lehmanna pridružil tudi Mesecu francoskega stripa, ki ga v okviru programa Ljubljana - svetovna prestolnica knjige in v koprodukciji s Kinom Šiška organizira Francoski institut Charlesa Nodiera: pričel se bo danes ob 17. uri v Kinu Šiška z odprtjem razstave *Strip v Louvru, Louvre v Šiški*, na odprtju pa bo prisoten tudi priznani francoski avtor **Nicolas de Crecy**.

Vir: http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/dnevnik/1042437847

07.04.2011

Diareja

Vir: <http://www.mladina.si/>

07.04.2011

Čenča

april 2011

Vir: http://www.dnevnik.si/nedeljski_dnevnik/klub/canca

05.04.2011

Narisan koncert

Spoštovani,

Iskreno nas veseli, da vam lahko predstavimo nenavadno in prvič v Sloveniji izvedeno predstavo, ki jo organizira Francoski inštitut Charles Nodier v sodelovanju s Kinom Šiška ; gre za »**Narisan koncert**« s pevcem Rodolphom Burgerjem (bivši član skupine Kat Onoma) in striparjem Philippom Dupuyem in Charlesom Berberianom, avtorjema poznanega stripa Monsieur Jean (Gospod Janez) . Tak tip koncerta, ki na odrvu združuje rock glasbo in risbe, ki jih narišejo navdahnjeni striparji v živo, je v zadnjih časih postal zelo priljuben v Franciji. Koncert, ki ga bomo lahko istočasno slišali in gledali v Kinu Šiška v sredo 13. aprila ob 21. uri, je bil prvič ustvarjen za Mednarodni festival stripa v Angoulême l. 2009 in bil del programa avignonskega festivala v letu 2010!

Tisti, ki bi želeli več videti in drugače slišati so lepo vabljeni!

Institut français de Slovénie
Institut français Charles Nodier de Ljubljana
*Breg 12
1000 Ljubljana
Slovénie*
www.institutfrance.si: 00386 1 2000 511
telfax: 00 386 (1) 2000 512

05.04.2011

Piše: **Aleksandar
Lukić**

EKSCLUZIVNI INTERVJU

JULES RADILOVIĆ - LEGENDA STRIPA

*Pomoći ču vam i savjetom i djelom,
pojasniti vam sve tehničke probleme i*

img

prenijeti vam sva moja iskustva, ali
nemojte podlijeći napasti kopiranja i
imitacije („skidanja“) nekog vašeg uzora –
umjetnička nadgradnja neka bude vaša
vlastita, stvorite svoj umjetnički rukopis u
kojem će se ogledati vaša osobnost! To je
moj najvažniji savjet i preporuka!

Još početkom veljače dečki iz **druge Ijubitelja stripova Osijek – Stripos** pozvali su me na otvorenje izložbe **Kroz minula desetljeća** na kojoj će biti izloženi radovi jednog od najznačajnijih hrvatskih strip autora – **Julesa Radilovića**. Pozivu sam se naravno odazvao nadajući se da ću upoznati Majstora i dogovoriti razgovor za **Sbplus**. Na izložbu koja se održavala u osječkoj galeriji Kazamat pošao i ravnatelj Gradske knjižnice **Ivan Stipić**. Dva privilegirana Brođanina. Striposovci su pobrinuli, kao i uvijek, da sve protekne u najboljem redu, a ja sam s legendom uspio dogovoriti intervju kojeg imate prilike čitati. Kako Jules nema internet, profunkcioniralo je staro dobro dopisivanje na papirima, preko pošte koje je nešto duže potrajalo. A njegov sigurni rukopis (da, piše rukom!) mogao bi se, vjerujte, rekognirati! Onima koji nisu sigurni o kome se radi sugeriram da članak počnu čitati od kraja gdje se nalaze najvažniji podaci o maestru Radiloviću. Tu je i galerija!

- Gospodine Jules, s obzirom da ste puno ste radili po scenarijima drugih (ističem Furtingera i Lebovića) je li Vas je to na neki način ograničavalo ili Vam je olakšavalo crtanje? Koliko ste i sami mijenjali tzv. tuđa scenarija?

Pristalica sam maksime da svatko treba raditi onaj posao koji najbolje zna, pa budući mi od ruke ide najbolje crtanje nisam nikad ni pokušavao baviti se pisanjem scenarija – logično, dakle, da sam uvijek radio po scenarijima drugih. Imao sam sreću da sam uvijek surađivao s vršnim scenaristima, a tekstove sam jednostavno smatrao poslom koji treba odraditi profesionalno koliko sam tog trenutka najbolje znao i umio. Takvim pristupom nije mi rad po „tuđim“ scenarijima ni ograničavao niti olakšavao crtanje. Uvijek sam poštovao integritet i autorstvo scenarista i nikad nisam samovoljno intervenirao u tekstove koje sam dobivao na likovnu realizaciju. Ponekad se, doduše, znala potkrasti neka mala nelogičnost u vođenju radnje, no to sam rješavao uvijek u dogovoru sa scenaristom.

- Koliko Vam je bilo teško udovoljavati rokovima odnosno spadate li Vi u crtace koji lako i brzo crtaju?

Mislim da smijem za sebe kazati da crtam i lako i brzo, ali sam ipak poprilično kuburio s rokovima budući da sam često radio i dva-tri stripa usporedno. Ali morate znati da nisam radio samo stripove nego i ilustracije, opremu knjiga, komercijalnu grafiku i sve ostalo što spada u moj fah. Otkazati neki posao zbog preopterećenosti nije dolazilo u obzir, jer nakon učtivog odbijanja nekog posla gubite potencijalnog naručitelja koji vas neće više drugi puta pozvati na suradnju! No, ipak se sve nekako stizalo na vrijeme u onih čuvenih „pet minuta do dvanaest“, tako da nije bilo većih potresa i lomova.

- Jedan od stereotipa koji važi za strip crtače je taj da oni samo uživaju crtajući. Koliko je crtanje zapravo naporan rad? Koliko rokovi, nadobudni urednici, manjak inspiracije, otežavaju život, a da o ubijanju zadovoljstva da i ne govorimo?

Taj stereotip svakako važi za mene, jer zaista uživam crtajući, što je

razumljivo, jer volim svoj posao. Crtanje je naporno u onolikoj mjeri koliko elana i zadovoljstva čovjek ulaže u to. Svakako da je pritisak rokova otežavajuća okolnost koja traži dodatni napor da se sve pozavršava na vrijeme, ali to nije presudno za sam proces crtanja.

S urednicima nisam imao većih i sudbonosnih nesporazuma. No, bilo bi nerealno tvrditi da je uvijek sve išlo „kao po loju“, jer se događalo i da s praznim hodom sivih čelija sjedim pred crtačim papirom ne znajući kako i što bih počeo. Otklanjao sam tu nepriliku ili čitanjem ili sređivanjem arhive i dokumentacije, nekim fizičkim poslom ili odlaskom u šetnju. A kad bih osjetio da je došao pravi trenutak sjeo bih za radni stol i svi problemi bili bi riješeni. A zadovoljstva u poslu nije mi nikad nedostajalo.

- Bili ste godinama profesionalac. Utječu li godine napornog posla na strast crtanja, na uzbudjenje stvaranja? Drugim riječima jese li ikada osjetili ozbiljno zasićenje?

Strast crtanja i uzbudljivi trenuci stvaranja bili su moje konstante bez kojih, naravno, ne bih mogao tolike godine savjesno obavljati svoju profesiju, a neko zasićenje doista nikad nisam osjetio.

- Postoji žanr ili tema koje ste htjeli raditi, a stjecajem okolnosti niste uspjeli? Žalite li možda za tim?

U svojoj karijeri odradio sam gotovo sve žanrove osim znanstvene fantastike, za čim nikako ne žalim, jer mi to nikada nije bilo privlačno ni zanimljivo. A neispunjene želje ostale su tri teme: legende o kralju Arturu, balade o Robinu Hoodu i životopis Franje baruna Trenka.

- Puno toga ste nacrtali na "realističan" način, pa se za razliku od toga ističe npr. Herlock Sholmes kao jedan stilizirani, karikaturalni strip. Da li je to bila želja za nečim novim, istraživanje imamnento svakom ljudskom duhu ili ste bili motivirani nečim drugim?

Moj izlet iz realističnog u svijet groteske bio je jednostavno uvjetovan angažmanom za rad na stripovima karikaturalnog stila za potrebe goleme Comics-produkcije minhenskog izdavača **Rolfa Kauka**. A Herlock Sholmes kojeg ističete kao primjer i koji je nastao mnogo godina kasnije, rađen je u karikaturalnom stilu zbog primjerenijeg prikazivanja fantastične komike, jer je i sam glavni junak ostvarenje jedne fantastične konцепције.

- U vrijeme strip vrhunaca u Jugoslaviji, a koje ste i sami gradili nije bilo interneta, pa je sigurno bilo teže doći do pripremne dokumentacije. Poznati ste kao studiozan crtač, pa me zanima kako ste to rješavali s obzirom da ste puno radili avanturistički i povijesni strip?

Današnjoj internetskoj generaciji nezamislivo je kako je nekada bilo teško prikupiti svu potrebnu dokumentaciju za rad na nekom stripu, posebice povijesnom i avanturističkom. Na raspolaganju su nam bili pretežito pisani izvori kao, primjerice, putopisi (s eventualno priloženim fotografijama), monografije o raznim narodima i kulturama, prikazi kostimografije (a ta su se djela mogla vrlo rijetko i teško nabaviti u nas), arheološke i etnografske zbirke, faksimili starih povelja i dokumenata, starinske ilustarcije, popularno-znanstveni članci i reportaže koje smo izrezivali iz novina, tjednika, revija i magazina, Brockhaus-leksikoni, razne enciklopedije i tako dalje i tome slično. Bio je to mukotran lov na sve potrebne informacije važne za koliko-toliko vjerodostojno uprizorenje nekog sižea.

- Kako je od ondašnje zvanične politike primljen serijal „Partizani“ s obzirom da je bio idološki neobojen? I, uopće, da li se politika mješala u posao?

Mislim da su „Partizani“ prošli sasvim nezapaženo pokraj politike, jer nije bilo nikakvih javnih reakcija ni komentara službene popitike na taj strip. A meni osobno politika se nikad nije mješala u posao.

**- Kroz minula stoljeća kultni su strip čija će svježina ostati vječna.
Priča, crtež, kadrovi... zapravo svi elementi tog stripa urađeni su savršeno. Smatrate li ga Vi osobno najboljim ili imate nekog svog drugog favorita?**

Gotovo se svi stripofili slažu da je *Kroz minula stoljeća* moj najbolji strip. Mogao bih se prikloniti tom mišljenju, ali da mu odmah uz bok postavim *Dinka Kolića* kojemu od prvog do posljednjeg kadra doista nema nikakve zamjerke.

- Koji su svjetski majstori utjecali na Vas, na Vašu odluku da se opredjelite za život od stripa? Koji stripovi?

Na moje opredjeljenje za karijeru stripa nisu toliko utjecali majstori-autori stripova koliko sam medij stripa kao takav. Razgledavajući već od malih nogu te šarolike slikovne priče u nedjeljnim zabavnim comics- prilozima američkih novina bio sam već tada fasciniran mogućnošću i moći jedne slike da jasnim crtežom prikaže neku situaciju koja bi inače iziskivala nekoliko opisnih rečenica. A niz takvih slika u kontinuitetu pripovijedao mi je priču koju sam mogao slijediti i razumijevati. Sve to me je jako oduševljavalо, pa budući da sam bio likovno nadaren počela je u meni tinjati želja i radoznanost da li bih i ja mogao stvarati neke takave lijepе sličice. A kako početi?!... Jednostavno – počeo sam precrтavati pojedine kadrove iz stripova koji su mi se osobito svidjeli! Na prvom mjestu bio je to **Fosterov Tarzan**, onda **Buck Rogers**, **Tim Taylor**, **Flash Gordon**, **Jim iz džungle**, **Mandrake**, **Fantom**...

- Koga bi od kolega iz povijesti domaćeg stripa, s kojima ste surađivali u istim redakcijama, koje ste poznavali i privatno, istaknuli kao velikane koje posebno cijenite?

Ovo je klasično pitanje koje mi je početo postavljano, a koje sam uglavnom ostavljaо bez odgovora, pa će tako biti i ovaj puta. Praviti rang-listu kolega i posebno izdvojiti nekoga je veoma nezahvalan posao, jer će se uvijek naći netko povrijeđen koji će uživknuti: „A zašto je spomenuo baš njega, a ne mene?!“ Pa, za volju mira u kući bolje da ostavimo to po strani.

JULIO RADILOVIĆ - JULES rođen je 25. rujna 1928. u Mariboru. Školu primjenjene umjetnosti završio je u Zagrebu, gdje stalno živi i radi. Počeo je s poslovima oblikovanja ekonomskе propagande, da bi 1952. godine u "Horizontovu zabavniku" krenuli njegovi prvi stripovi. Od 1956. godine, kad je u "Plavom vjesniku" počeo crtati povijesni strip-serijal •Kroz minula stoljeća- po scenarijima Zvonimira Furtinera, s kojim će suradivati sve do danas. Radilović se potpuno posvećuje crtaju stripa. Iste godine crta groteskne stripove za njemačkog izdavača Rolfa Kauku s likovima koje su kreirali drugi. Narednih godina Radilović je zaredao sa strip-secijalima. Crta strip "Kapetan Leši", za koji je scenarij pisao Nenad Brixy po filmovima Žike Mitrovića. Zatim ponovo radi sa Zvonimiroм Furtingerom. Ovaj put crta trilogiju - Afričke pustolovine, te s istim scenaristom kreira serijal "Herlock Sholmes", strip-parodiju znamenitog Doyleova lika iz kriminalističke literature. Do 1970. Radilović je nacrtao još nekoliko vrlo uspjelih stripova, među kojima se ističu "Istraživač Tibor Sekelj priča" po scenariju Norberta Neugebauer, zatim "Diverzanti "po istoimenom filmu Hajrudina Krvavca, strip za koji je scenarist bio Marcel Čukli, te ponovo s Furtingerom vestern-strip "Jaimie McPheeters putuje na istok". Pilot-epizodu Partizani objavio je 1975. godine u "YU-stripu", da bi ona uskoro prerasla u serijal koji

objavljuje nizozemski izdavač "Oberon" u strip-reviji EPPO. Scenarist za većinu epizoda "Partizana" je dramski pisac i publicist Đorđe Lebović, a po jedan scenarij napisali su Marcel Čukli i Ervin Rustemagić. Za "Naš strip" Jules 1984. započinje s Furtingerom avanturistički serijal "Alexis Montserrat", a usporedno radi još neobjavljeni groteskni strip "Trueblood" po scenariju britanskog autora Lesa Lilleyja. Na prvom Salonu jugoslavenskog stripa 1984. godine u Vinkovcima Radilović dobiva najveće priznanje - Grand Prix - za svoje ukupno stvaralaštvo. Profesionalno se bavio stripom od 1955 godine do umirovljenja 1989. godine. Nacrtao je više od sto tisuća crteža.

- Strip danas? Tko je, po Vašem mišljenju, domaći nasljednik Julesa Radilovića?

Strip danas? Dosta ne znam što reći na to... evidentno je da je domaća strip scena mrtva, jer nedostaje ključni faktor – živahna izdavačka djelatnost koja bi tržištu ponudila veći broj raznih revija, magazina i sličnih publikacija. Ali ne da ih se popunjava jeftinim uvoznim stripovima minorne kvalitete, već da se pruži mogućnost afiramacijski domaćim snagama!

Znamo da **Andrija Maurović** nije imao domaćeg nasljednika, a nadam se da ga neće imati ni Jules Radilović. Naime, svim mladim crtačima koji su dolazili meni po svajete govorio sam: „Pomoći ću vam i savjetom i djelom, pojasniti vam sve tehničke probleme i prenijeti vam sva moja iskustva, ali nemojte podlijеći napasti kopiranja i imitacije („skidanja“) nekog vašeg uzora – umjetnička nadgradnja neka bude vaša vlastita, stvorite svoj umjetnički rukopis u kojem će se ogledati vaša osobnost! To je moj najvažniji savjet i preporuka!“

- Kako vidite budućnost stripa, budućnost "papira" općenito (slažete li se s mišljenjem nekih da je iPad spas za tiskane medije), budućnost medija općenito?

Budućnost stripa – barem kod nas – u mnogome ovisi o elemenetima koje sam spomenuo u prethodnom odgovoru. Ako je iPad doista ono što su mi pojašnjavali da on jest, onda on nije spas za tiskane medije nego je njihova propast! Ne možemo znati što budućnost nosi medijima – govorilo se panično da će televizija uništiti film i kino, da će računalne igrice i dostupnost interneta uništiti knjigu i potrebu čitanja, ali kako vidimo svi oni mirno egzistiraju jedni uz druge. Nemojmo biti zloguki proroci, sačakajmo da vidimo što će nam budućnost donijeti (onima koji će to doživjeti, dakako!)

- Čime se sada bavite? Kako prolaze umirovljenički dani? Može li Vam iko ili išta zamijeniti Vašu suprugu Zdenku ili prijatelje Furtingera, Fulgosija i Brixija?

Moji umirovljenički dani ne razlikuju se bitno od mojih bivših aktivnih dana, jedino što nema više pritisaka nesmiljenih rokova! Ranoranilac sam kao i nekada (između 03.30 – 04.00), preko dana odradim kojih desetak sati crtajući i pripremajući moje stripove za albumska objavljivanja, tu je i popodneni odmor, pa opet malo rad, šetnje, druženje s prijateljima, večernje opuštanje uz knjigu i televizor. Budući da mi je sudbina namijenila samački život, dosta na vremenu otpada i na domaćinske poslove (čitateljice znaju što to znači!) i tako, eto, prolaze moji dani. A vjerujete li Vi doista da bi Vam itko ili išta moglo zamijeniti osobu koja je bila dio Vas i koju ste izgubili?!? Pa što može zamijeniti onu s kojom sam proveo 54 godine u nezaboravnoj sretnoj zajednici, s kojom sam svaki dan udisao isti zrak, kad smo se zajedno radovali sretnim trenucima života, zajedno žalovali u lošim vremenima, dijelili zlo i dobro, sanjali iste snove... može li to itko ili išta zamijeniti?!?

Bliske nam osobe žive dalje s nama i u nama, duboko u sebi pohranjujemo svoje uspomene i sjećanja, i živimo dalje naše živote koliko

nam je to sudbina odredila.

Da, život je tako krhak i nepredvidiv. Svaki naš dah je potencijalno posljednji, a sve završava šakom pepela...

Bibliografija • Stripovi:

- "NEZNANAC", 1952 - scenarij N. Fulgoži / Horizontov zabavnik
"FIX I FOX, LUPO", 1955 - scenarij Z. Furtinger / Fix i Fox, njem. izdavač Rolf Kauka
"IZUMI I OTKRIĆA", 1956 - scenarij Z. Furtinger / Kunterbunt, Rolf Kauka
"KROZ MINULA STOLJEĆA", 1956 - scenarij Z. Furtinger / Plavi vjesnik
"IZVIĐAČKE PUSTOLOVINE", 1956 - scenarij Z. Furtinger / Plavi vjesnik
"NANA SAHIB", 1957 - scenarij Z. Furtinger! Plavi vjesnik
"OFIR, ČAROBNI GRAD", 1957 - scenarij Z. Furtinger / Plavi vjesnik
"IZ DREVNIH DANA., 1958 - scenarij I. Goričan / Modra lasta
"SJENA, II DIO", 1960 - scenarij Z. Furtinger / Plavi vjesnik
"GOSPODAR ELEKTRIČNIH SIILA", 1960 - scenarij Z. Furtinger / Plavi vjesnik
"ČOVJEK KOJI JE VOLIO ZVIJEZDE", 1960 - scenarij Z. Furtinger / Plavi vjesnik
"KURIR S PSUNJA", 1960 - scenarij N. Neugebauer / Mali zadrugar
"BAĆA IZVIĐAĆ", 1960 - scenarij N. Neugebauer i Jules / Plavi vjesnik
"KAPETAN LEŠI", 1960 - scenarij N. Brixy / Plavi vjesnik
"AFRIČKE PUSTOLOVINE", 1962 - scenarij Z. Furtinger / Plavi vjesnik
"DIN KOL", 1964 - scenarij Z. Furtinger / Plavi vjesnik
"ISTRAŽIVAČ TIBOR SEKELJ PRIĆA", 1965 - scenarij N. Neugebauer / Plavi vjesnik
"HERLOCK SHOLMES, KRALJ MASKE", 1966 - scenarij Z. Furtinger / Plavi vjesnik
"JAIME McPHEETERS PUTUJE NA ISTOK", 1969 - scenarij Z. Furtinger / Studio
"DIVERZANTI", 1970 - scenarij M. Ćukli / Plavi vjesnik
"HERLOCK SHOLMES, KRALI MASKE", 1972 - scenarij Z. Furtinger / Strip art
"VIK", 1973 - scenarij Z. Ignjatović / Male novine
"PARTIZANI", 1975 - scenarij Đ. Lebović, M. Ćukli, E. Rustemagić / nizozemski izdavač Oberon, list Eppo
"ALEXIS MONTSERRAT", 1984 - scenarij Z. Furtinger / Naš strip Serijal "PARTIZANI" objavljuje u Nizozemskoj, Indoneziji, Danskoj, Norveškoj i Francuskoj.

Biografija i bibliografija preuzeti s **stripovi-comics.com/**

[Objavljeno: SBplus.hr, 25.03.2011.godine]

04.04.2011

Arnie se bo po guvernerju prelevil v animiranega Governatorja

TV-serijo in **strip** bo ustvaril soavtor Spider-Mana Stan Lee
 3. april 2011 ob 12:35
 New York - MMC RTV SLO

Arnold Schwarzenegger je bil najprej Terminator, zdaj je kalifornijski guverner, po končani politični karieri pa bo te dve vlogi združil in postal animirani superjunak The Governor.

"Ko sem leta 2003 kandidiral za guvernerja, so ljudje začeli govoriti o meni kot Governatorju in ta beseda se mi je zdela zelo 'kul', " je za Entertainment Weekly povedal 63-letni Schwarzenegger, ki bo v akcijski animirani TV-seriji posodil svoj glas glavnemu liku, ki živi dvojno življenje superjunaka in družinskega očeta.

Governatorjeva dvojnost

"Beseda Governator združuje dva svetova: svet politike in svet filma. V tej animirani seriji se vse poveže – guverner, Terminator, svet bodibilding, film Resnične laži," razлага Schwarzenegger o svojem naslednjem projektu. Pri ustvarjanju TV-serije in **stripa**, ki naj bi izšla naslednje leto, bo sodelovalo soavtor Spider-Mana **Stan Lee**, ki je opisal dvojnost novega risanega superjunaka: "Governator bo velik superjunak, a obenem tudi Arnold Schwarzenegger. Uporabili bomo vse elemente Arnoldovega življenja. Uporabili bomo njegovo ženo Mario Shriver, uporabili bomo njegove otroke, uporabili bomo dejstvo, da je bil guverner. Ko bo zapustil guvernersko pisarno, se bo (v seriji) Arnold odločil, da postane borec proti kriminalu in zgradi skrivno visokotehnološko središče za boj proti zločincem pod svojo hišo v Brentwoodu."

Schwarzenegger se Leejeve zamisli zdijo odlične. "Všeč mi je ideja nadzornega središča pod mojo hišo, ki ima povezavo z morjem, da lahko ladje in podmornice odplujejo naravnost v ocean. V risanki je moja hiša veliko bližje obali kot v resnici, a saj razumete, gre le za risanko."

Genialni pomočniki in zakrknjeni zločinci

Na dan je prišlo še nekaj podrobnosti o prihajajočima **stripu** in animirani seriji. Governator bo imel na razpolago zbirko supervozil, polno omara superoblek, ki mu bodo omogočale letenje, poleg tega pa še pisano druščino pomočnikov. Med njimi bo tudi trinajstletni računalniški genij Zeke Muckerberg, ki si ga je avtor očitno "sposodil" pri ustanovitelju Facebooka **Marku Zuckerbergu**. S svojo ekipo se bo The Governor boril tudi proti zločinski organizaciji G.I.R.L.I.E. Men (Gangsters Imposters Racketeers Liars & Irredeemable Ex-cons).

B. Ti., povzeto po EW in STA

Ko bo končal politično kariero, se bo Arnold Schwarzenegger posvetil animirani seriji The Governor, v kateri bo posodil glas superjunaku, ki je ustvarjen po njegovi podobi. Foto: Entertainment Weekly

Priljubljeni filmski igralec in kalifornijski guverner Arnold Schwarzenegger si ogleduje skoraj končan kip iz gline po svoji podobi. Kip, ki ga ustvarja kipar Ralph Crawford, bodo posrebrili in poslali v Avstrijo, kjer bo razstavljen v Schwarzeneggerjevem rojstnem mestu Thal. Foto: EPA

Vir: <http://www.rtvslo.si/kultura/filmski-svet/arnie-se-bo-po-gouvernerju-prelevil-v-animiranega-governatorja/254510>

02.04.2011

Max Modic

ZAGOR – 50 let stripovske legende

ESEJ V BESEDI, SLIKI IN VIDEOU -- Najbolj karizmatični lik špageti vesterna ni prišel iz filma, marveč iz stripovskih pasic 'Made in Italy', njegovo ime pa je: **Zagor**. Gospodar Darkwooda. Duh s sekiro. Ali preprosto Za-Gor-Te-Nay, kot ga imenujejo Indijanci v njegovem svetu. Ta bombastično eklektični kvazivestern strip je fenomen zase in zdaj, ko smo njegov izmišljeni svet že prerasli, videli prihodnost stripa in se

z njo sprijaznili, se lahko delamo pametne in Zagorju oporekamo vse mogoče, ga zmerjamo s šundom, žuto štampo, ceneno avanturo in ga nasploh dajemo v nič. Toda, če se ozremo v svojo stripovsko dušo brez predsodkov, ne moremo mimo dejstva, da je bil Zagor eden prvih junakov, ki je nas, otroke socializma, popeljal prek meja resničnosti, kot smo jo takrat dojemali v prvih razredih osnovne šole.

 Zagor in Cico, zimzeleni stripovski tandem, ki uspešno prenaša test časa.

Zagor in Cico, zimzeleni stripovski tandem, ki uspešno prenaša test časa.

Zagor, ki sta ga leta 1961 ustvarila scenarist **Guido Nolitta** (pseudonim legende italijanskega stripovskega založništva Sergio Bonellija) in risar **Gallieno Ferri** bo letos junija praznoval 50 let, kar je vsekakor hudo častitljiva doba za strip, za katerega smo mislili, da so ga skupaj z nami že vsi pozabili. Pa ni tako. Zanimivo je, da ravno junaki, ki jih zelo hitro 'zavrzemo' zgolj zato, ker so del naše mladosti, dočakajo spoštljive starosti: spomnite se na Miki Miško, Batmana, Supermana in konec concev Texa. Sergio Bonelli je med vrsticami večkrat povedal, da so Zagorja pri njihovi založniški hiši zanemarili zaradi navala novih stripovskih osebnosti, ki pod znamko Bonelli Comics zadnjih dvajset let osvajajo adolescenčno domišljijo: recimo Dylan Dog, Martin Mystere, Nathan Never in Magico Vento, če izpostavimo le najmarkantnejše. Ampak Zagor vztraja in kljubuje digitalnim časom.

 Fenomenalni Gallieno Ferri: 50 let življenja z Zagorjem. Mimogrede, pri 82 letih še zmeraj kontinuirano ustvarja nove naslovnice in avanture Duha s sekiro.

Fenomenalni Gallieno Ferri: 50 let življenja z Zagorjem. Mimogrede, pri 82 letih še zmeraj kontinuirano ustvarja nove naslovnice in avanture Duha s sekiro.

Kje je potemtakem skrivnost Zagorjeve kontinuitete? Založniki so se nekoč odločili, da bodo Zagorja raje pustili umreti, kot da bi ga posodabljali na ameriški način. To se je izkazalo kot prednost in bržcas edini razlog, zakaj Zagor tudi v resnicni ni umrl. Čeprav je bilo veliko možnosti, da se pojavi v filmu, do tega nikoli ni prišlo (če seveda zanemarimo dve turški, skrajno eksotični ekrанизaciji in srbski nizkoproraćunski 'treš' Poglavnica bez plemena iz leta 2008, ki si ga lahko ogledate na koncu tega odstavka), ker po Bonellijsem mnenju film omejuje domišljijo stripovskega bralca in stripovski heroji na filmu pogosto razočarajo svoje privržence, teh pa je neprimerno več kot tistih, ki jih film na novo pritegne v kino. Poleg tega pa bralci Zagorja najraje – in večkrat -- segajo prav po starih, preverjenih epizodah Duha s sekiro. Avtor Zagorjeve najbolj prepoznavne podobe prav tako že 50 let ostaja Gallieno Ferri, čigar epizode med privrženci stripa veljajo za najboljše – navkljub risarjevemu skromnemu obvladovanju človeške anatomije in telesnih proporcev.

Srbski turbo Zagor:

http://www.youtube.com/watch?v=p1FxC7Lymsg&feature=player_embedded

Zagor je uspel zato, ker je prepoznavno žanrske konkurente presegal s fantazijskimi razsežnostmi, za katere so mladostniki najbolj dovetni. Realnost in realizem v Zagorju nikoli nista bila pogoj za branost, kot denimo pri Texu. Zagor je namreč nekakšen amalgam prvotnih mladostniških junakov, kot so Robin Hood, Tarzan, Maskirani jezdec in Fantom, dogaja pa se na najbolj karizmatičnem prizorišču, na ameriškem Divjem zahodu, poligoni za konstantno idealiziranje boja med principi dobrega in zla.

 Zagor v turški ekranizaciji popularnega stripa.

Zagor v turški ekranizaciji popularnega stripa.

»Zagor je junak, ki živi v najglobljih predelih izmišljenega pragozda Darkwooda. Prebiva v kolibi, zgrajeni na otoku sredi živega peska v močvirju Mo-Hi-La, nekje na področju Velikih jezer, med Pensylvanio, Ohiom in Zahodno Virginijo,« beremo v lično opremljeni enciklopedični knjižici Zagor -- 40 let na Hrvaškem (40 godina u Hrvatskoj), ki je leta 2007 izšla pri stripovski založbi Ludens. »Njegovo najljubše orožje je kamnita sekira, tomahavk nenavadne oblike, po katerem je Zagor dobil ime: Za-Gor-Te-Nay v izmišljenem algonkinskem dialektu pomeni Duh s sekiro. Oblečen je v rdečo usnjeno majico z velikim rumenim krogom, v katerem je stiliziran črn simbol orla.« Zagor je pravični zaščitnik Indijancev, preganjanih in nemočnih, borec za mir in nasprotnik vseh vrst krivic. Indijanci verjamejo, da je Manitujev sel in kot tak nesmrten. Čeprav odlično obvlada strelno orožje, v boju z nasprotniki največkrat uporablja svojo sekiro, ki je prikladnejša za pošten boj in v skladu z njegovimi načeli manj smrtonosna, saj meni, da sovražnika ni zmeraj nujno pokončati. Svoj tomahavk uporablja bolje kot Indijanci, zato je med darkwoodskimi plemenimi deležen velikega spoštovanja.

 Naslovka konceptualnega albuma Zagor King of Darkwood, ki je v celoti posvečen Duhu s sekiro; pred dvema letoma ga je posnel (pri)znani italijanski kantavtor Graziano Romani.

Naslovka konceptualnega albuma Zagor King of Darkwood, ki je v celoti posvečen Duhu s sekiro; pred dvema letoma ga je posnel (pri)znani italijanski kantavtor Graziano Romani.

Za humor oziroma *comic relief* je v serialu zadolžen Zagorjev zvesti spremljevalec, debelušni Mehičan z imenom **Chico** (v izvirniku Cico), značilni bonellijevski sidekick, ki naj bi ublažil dramatičnost dogajanja in akcije. Chicov humor ni ravno prefinjen ali zintelektualiziran, saj se opira na situacijsko komiko iz burlesk Stana in Olia ter na nezgrešljivi proletarski humor, značilen za italijanske socialne komedije iz obdobja šestdesetih in sedemdesetih let, kar stripovsko avanturo približa adolescenčni publiki. Če je Bonelliju pri ustvarjanju stripovskih serialov kdaj zmanjkalo idej, se je vedno rad zatekel h klasikom mladinske in pustolovske književnosti, kot so **Zane Grey, Emilio Salgari, Karl May** in **Jules Verne** ter iz njihove domišljjske zakladnice nbral situacije in včasih celo dialoge za nadaljnjo generacijsko reciklajo. Verjetno se je tudi zaradi teh vplivov Zagor takoj zavihel med najbolj priljubljeno čitvo osnovnošolcev in otrok socializma nasploh.

 Graziano Romani, velik kolezionar in oboževalec Zagorja, v svoji zbirki hrani približno 50 originalnih Zagorjevih naslovnic (by Ferri, Kakopak) in okoli 150 originalnih tabel tega slavnega stripa.

Graziano Romani, velik kolezionar in oboževalec Zagorja, v svoji zbirki hrani približno 50 originalnih Zagorjevih naslovnic (by Ferri, Kakopak) in okoli 150 originalnih tabel tega slavnega stripa.

Zagor že petdeset let ostaja zelo klasičen, linearen, vsebinsko in karakterno črno-bel strip, ki se od svojih ameriških podobnikov razlikuje ravno po progresivnem eklekticizmu, po umetnosti *rip-offa*, ki jo je nemogoče spregledati pri Bonellijevi stripovski produkciji. Zagor ni nikoli prodrl na ameriško tržišče, zato pa so ga s toliko večjim z užitkom požirali v Italiji, Franciji, Braziliji in seveda v bivši Jugoslaviji, kjer je svoj čas dosegal fantastične naklade severno od 50.000 izvodov. Fantastika, znanstvena ali ne, v Zagorjevih pustolovščinah ni nikoli presegala mej realnosti ali pa segala na področje metafizike. Šlo je za klasične grozljive zgodbе, predelave filmov o volkodlakih, vampirjih, Frankensteinovem stvoru, pošasti iz Črne lagune in blažjih variant zombijevske ikonografije. Prvi in glavni supernegativec v Zagorjevem univerzumu, iznakaženi profesor **Hellingen**, se je kot utelešenje zla takoj prikel med bralci.

Darkwood, uvodni song z albuma Zagor King of Darkwood Graziana Romanija:
<http://www.youtube.com/watch?v=eyhml7cWLw0>

Da bi našega junaka in njegovo humano naravnost spoznali do obisti, so poskrbele vrhunske epizode iz njegove mladost, misteriozni dvojníki in pretendenti na Zagorjev prestol v Darkwoodu. Takrat bralcev sploh ni motilo, da so se na serialu poleg Galliena Ferrija vrstili mnogi raznorodni risarji kot denimo **Franco Donatelli**, **Michele Pepe**, pokojni **Franco Bignotti in mnogi drugi**. Izmenjavanje risarjev, ki ima za posledico nihanja v kakovosti seriala, je tisto, kar dandanes mnogi najbolj očitajo junakom iz Bonelli jevega stripovskega vsemirja. Zagorjeva prihodnost zaenkrat ni vprašljiva. Njegova oboževalska baza ostaja trdna in zanesljiva. V deželah bivše Jugoslavije še posebej. Hm, morda celo najbolj.

Uradni video za pesem Darkwood:<http://www.youtube.com/watch?v=pD-1izcc9Tl>**Vir:** http://www.maxmodic.si/4_videodrom/zagor-50-let-stripovske-legende/

[Predstavitev](#) | [Kje smo](#) | [Kontakt](#) | [Delovni čas](#) | [Novo-stripi](#) | [Novo-ostalo](#) | [Povpraševanje](#) | [Drobtinice](#) | [Galerija](#)

